

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 40—
polletno Din 20—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Mimo cilja

S slovenskim dnevnim časopisjem je res križ, posebno pa zdaj pred volitvami. Vsak dan prinese kako raco, kako izmišljotino ali pa vsaj ne more opustiti, da ne bi na kakršenkoli način izvrnilo resnice.

Tako se je zgodilo tudi z nedeljsko sejo banovinskega odbora »Boja«. Seja se je po pravilih »Združenja borcev Jugoslavije« morala vršiti, saj je to bil še-le prvi sestanek tega razširjenega odbora, ki mora zborovati vsaj trikrat na leto. Na seji so se obravnavale organizacijske zadeve, vodstvo in člani pa so poročali tudi o splošnem položaju in razpoloženju v posameznih srezih, v kolikor zadeva »Boj«, in so prišli do soglasne ugotovitve, da je »Boj« patrijotičen, nadstrankarski pokret in da se zato kot organizacija ne more vmešavati v volilno borbo. Posamezniki pa so svobodni državljani, ki se smejo pri volitvah opredeliti po svoji prosti volji; lahko volijo, kogar hočejo, lahko so tudi izvoljeni. V vsakem primeru pa mora bojevnik seveda spoštovati bojevnika načela.

Iz te samoposebi umevne ugotovitve, ki jo je soglasno napravil že osrednji izvršni odbor »Boja« in jo je banovinski odbor samo potrdil, zopet soglasno, bi nekateri hoteli kovati kapital, kakršnen se na noben način ne more skovati.

Nepopolniji strankarjem je nadstrankarski »Boj« trn v peti. Ker so vedno živeli od nesloge naroda, jim je tuja miselnost »Boja«, ki se trudi, da odpravi razdor in sovraštvo in prinese mir in spravo v vrste poštenega slovenskega ljudstva. Strankarji vedo, da politika ne bo več dobičkanosen poklic, če zmaga bojevnika načela. Zato z vso silo rujejo proti »Boju«, ki napoveduje nov svet z novimi ljudmi.

Z lažmi in natolcevanjem bi hoteli omajati njegove vrste in vnesti vanje nezaupanje. To početje se vrši sistematično s hvalisanjem enih in črnenjem drugih. Pa ne bo zaleglo, ker pohvaljeni in okracani vidijo to prozorno igro in ne bodo nasledili vabam in grožnjam, ki prihajajo iz — političnih grobov.

Strankarji imajo za bojevnike še drugo strelco. Tej se pravi »demokracija«. To čedno puščico namažejo nekoliko s strupom in jo lučajo v »Boj«. Sami pa čudovito pazijo, da jih ne odrigne. Ali ste že kdaj videli kaj demokracije med starimi in novimi strankarji? Ali so že kdaj vprašali za mnenje svoje članstvo? Še nikoli! Kvečjemu si dajo izstaviti kako »pooblastilo« od samozvanih »podvodnikov«, nato pa počno z ljudstvom in z ljudsko politiko, kar se jim zljubi in se vedejo povsem kot kaki »Führerji« ali »duceji«. Če torej kje ni ne duha ne sluha o demokraciji, je to pri starih in novih strankarjih.

Kar pa bi isti »vodniki« radi videli, da se zgodi z »Bojem«, pa bi bilo podobno sledeči primeri:

Recimo, da so prišli pred tisočletjem med poganske Nemce oznanjat luč svete vere krščanski učenci. Ko so jih ajdje slišali, so dejali: »Mi ne mislimo tako.« Tedaj so se učenci prestrašili in brž vprašali: »Kako pa mislite?« In so jim malikovalci razložili svojo vero. In ker se je izkazalo, da so v večini ajdje, so se krščanski učenci spomnili demokratičnega načela in začeli sami malikovati.

Čedno apostolstvo bi to bilo!

Tudi ta zastrupljena strelca »demokracije« ne bo zadela »Boja«. On pojde svojo pot. Vsa besna gonja proti njemu pa se bo sesula v memoči umirajočega starega sveta.

—č.

Ture Šturm:

Beseda frontnega bojevnika

Med vojno smo često poslušali posameznike, ki so z bojaznijo zrli na tisti čas, ko se bomo vojaki z najrazličnejših front vrnili domov. Bali so se, da se bomo že tako privadili na morijo, da bomo tudi doma le še morilci in podobni zločinci.

Mi pa, ki smo sodelovali pri tej moriji na frontah, smo stiskali zobe in pesti, ko smo brali pisma o stiski svojcev doma, gledali, kaj nam pošiljajo razni vojni dobavitelji na fronto, in videli na redkih dopustih, kako pod varstvom naših teles v ozadju ljudje bogate, se vsele in vodijo politiko. O vsem tem smo potem razmišljali in razmišljali, ugibali in sklepali, tehtali in pretehtavali tiste dolge ure na frontah, ko smo čakali smrti in morili negotovost z ugibanjem in mislili težke misli. Šli smo sami vase v onem klanju, ki je pretvorilo človeka v ničlo, v orodje in sredstvo. Z zgražanjem smo vse to spoznali in duša se je uprla temu, duša je čutila vso veličino mislečega človeka, razglabljalna ni samo o samoodločbi naroda, ampak tudi o samoodločbi človeka — posameznika. Spoznali smo resnico in laž, da je vse kupčija: politika, patrijotizem, ljubezen in demokracija, in smo si naslikali megleno predstavo o tem, kako naj bi vse bilo, česar ni bilo. Saj smo imeli časa, ko smo neprestano ždeli v blatnem jarku in zrli topo pred se, čakajoč smrti ali izmrcvarjenja. V uporni duši se je vzbudilo spoštovanje do človeka, ki ni stvar, in to spoštovanje se je zrcalilo predvsem v tovarištvu. Videli sem vojaka, ki je v najhujšem bojnem metehu našel časa, da je z vso dolžno pieteto z robcem podvezal brado padlemu tovarišu, da ne bi mrtev zijal. Takih primerov tovarištva je bilo na tisoče in vsi so bili posledica spoznanja, da smo vsi sotrpini, ki jih druži ista usoda poštepanega človeškega dostojanstva.

Zato pa se je potem, ko smo prišli domov, zgodilo ravno nasprotno od onega, kar so uvodoma omenjeni pričakovali. Vojaki so se veselili življenja kot mali otroci, zdelo se jim je, da jim je znova podarjeno. Nekaj časa so se obnašali kot pomiloščeni na smrt obsojeni, potem pa so se vrgli na delo. Delati, vstvarjati za dom in družino. Nič ni bilo maščevanja v njihovih srcih, pustili so pri miru hitro obogatele veseljake in poklicne politike. Toda, ko je s kapitalom obogatelih postal blaga lačen trg prenapolnjen, ko so z neomejenim pridobivanjem posameznika brez ozira na skupnost vsi delovni sloji bolj in bolj obubožali, ko so brezobzirno pridobljeni kapitali začeli vplivati na vse panoge javnega življenja in je kapital stvarno odrinil delovne sloje od soodločevanja v vseh življenjskih vprašanjih, tedaj so se vojaki spomnili vseh tistih razmišljanj na fronti, spoznali so, da so spet orodje tistim iz zaledja, da so ti iz zaledja postali tisti, ki polnijo sodobno kriminalno zgodovino, v družbi z mlajšimi, ki so se pri njih v zaledju vzgajali, da pa so ravno frontni vojaki tisti, ki so se s studom odvrgli od vse propalosti sedanje človeške družbe, da so oni tisti, ki se jim gabi vse tisto blato, po katerem so dolga leta na fronti morali gaziti vsak dan. Tiste težke misli, mišljene na vseh frontah, so se strnile v skupne misli, v samoniklo bojevnika miselnost. Ta miselnost zavrača vso laž, pa naj pride od kogarkoli, kjerkoli in kadarkoli, ker jo je spoznala na fronti v vsej njeni ogabni nagoti. Zavrača besede, ki služijo zato, da skrivajo misli, in zahteva, da služijo besede zato, da jih izražajo. Patrijotizem, ljubezen in demokracija torej po tej miselnosti ne morejo biti le besede. Nobena beseda se namreč danes bolj ne

zlonablja, kot baš besedi ljubezen in demokracija, kakor n. pr. vsako pametno dekle ve, da fantje kaj radi govore o ljubezni, mislijo pa na sebično uživanje, tako ve tudi vsak pravi bojevnik, da mu poklicni politiki prav radi šepetajo o demokraciji, mislijo pa pri tem na korita.

Pa ne samo politiki, ampak vsak vam danes že govori o demokraciji, ker je to moda. Ravnokar sem čital v nekem zagrebškem mesečniku pogovor dveh tisočakov, dveh »jurjev«. In v tem pogovoru trdi eden izmed teh dveh »jurjev« dobesedno, da so »jurji« edini popolni demokrati, ker nikakor ne ločijo bogatih od revnih, ker so jim vsi enako mili in dragi, in ker se enako počutijo v vsaki roki. Manjka samo še, da se zberejo vlačuge s celega sveta in da se te proglasijo za še večje demokrate, ker se enako počutijo v vsaki roki, ki dobro plača. Bojevniki pa smo s front prinesli čisto drugačen pojem o demokraciji, ki ga je najboljši orisal g. Ferdo Kozak v svojem članku »Likvidacija demokracije« v štev. 6/8 »Sodobnosti« za l. 1934. Po tem naj bi demokracija kot ustanova pomenila za človeštvo eno največjih dobrin, namreč svobodo. Vendar pa ji njen sedanji sestav to dejansko zabranjuje. Njegova sestavna dela, politični demokratizem in neomejeno pridobivanje brez ozira na skupnost se namreč ne izpopolnjujeta, pač pa se naravnost izključujeta. Z izpopolnitvijo proizvodnih sredstev je postopoma rasla odvisnost delovnih sil od posedujočih slojev. Čim si odvisen od tistega, ki reže kruh, ne moreš usodno soodločevati o ničemer. Tako je kapital

praktično odrinil vse delovne sloje od kakršnegakoli soodločevanja. Vendar pa bi bilo napačno trditi, da se je Evropa odrekla demokratičnemu principu. Toda treba je poprej ustvariti pogoje zanj, ker bo brez njih ostal le vroča želja vseh poštenih.

Danes so se vsi nazori, ki streme po preureditvi sveta, strnili v dva nasprotujoča si tabora. Eden poskuša za vsako ceno vzdržati stari red, to se pravi, neomejeno pridobivanje brez ozira na skupnost z njegovo skrito težnjo po posesti in oblasti; drugi stremi in ustvarja možnosti, ki bi naj sprostile najširše množine pritiska od zgoraj in jih duhovno in gospodarsko svobodno preobrazile v resnične nosilce družbenega razvoja. V boju med tema dvema taboroma vene ustanova evropske demokracije. Ne usiha pa demokratsko mišljenje. To mišljenje stremi po svobodi človeka in postaja samo po sebi notranja last tistih slojev, ki so resnično odvisni. Tako se preobraža v moralno oporo pokretov, ki se preko zbirke neživih političnih pravic bore in grade zdrave temelje za ustvaritev nove, vse življenje na zemlji zajemajoče družbene ustanove. Tak je tudi naš pokret, tovariši.

Mi smo takoj na prvem našem zboru v Unionu 7. jan. l. 1934. tudi povedali, kako si predstavljamo to ustanovo, ki je neobhodno potrebna za sestavljanje in izvajanje načrtnega gospodarstva, brez vpliva brezobzirno pridobljenih kapitalov na to ustanovo in brez vpliva tistih, najrazličnejših starih in novih strankarskih klik, ki za njimi stojijo. Samo tako je mogoče odstraniti gospodarsko odvisnost pri izražanju svobodne ljudske volje, samo z notranjo stalno demokracijo lahko pridemo iz demokracije za en dan v štirih letih do prave demokracije brez pridržka.

Zadnja pot kurata Bonača

Tov. Fran Bonač na mrtvaškem odru.

Pogreb pokojnega tov. Bonača je pričal, kako priljubljen je bil pokojni ljudski govornik med članstvom in ljudstvom. Kljub dežju, ki je lil nenehoma ves dan in vso prejšnjo noč, se je zbralo na kraju žalosti nad tisoč mož bližnjih in oddaljenih bojevniki skupin, kmetje, delavci in meščani, da se poslovijo od ljubljanskega tovariša.

Vojaška krdela, konjica in bojevnika množice se gnetejo na Stari poti za Leoniščem in se urejajo; medtem prinesejo možje bojevniki belo krsto, jo položijo na lafeto. Združeni pevci bojevniki zapoje »Oj Dobrodo!«, priljubljeno pesem pokojnikov. Dirigira komunist sam.

Sprevod krene na pot. Sprejaj mladiča njegove šole, nato vojaška godba in četa, za njo nad dvajset vencev bojevniki skupin; težki venci so, neso jih žuljeve roke mrkih mož; svojemu ljubljencu jih neso na grob. Za tem koraka nepregledna vrsta borcev, v štiristopih, vseh poklicev in stanov: kmetje, delavci, težaki, intelektualci, obrtniki, trgovci, ramo ob rami, poleg kmeta akademik, poleg delavca dekan. To je vojno tovarištvo, to je notranja vez »Boja«. Kljub nalive gost špalir meščanstva. Sledi lafeta s krsto, ki jo peljejo trije pari konj. Krsta zasuta s cvetjem in venci. Za svojci pokojnikovimi pa zopet nepregledna vrsta prijateljev in znancev.

Ob prelazu zapoje pevci »Vigred«, potem krene sprevod dalje, v skoro celotnem obsegu. Turobno ječi zvonec sem od Sv. Križa. Pred pokopališčem špalir — šolska mladež sipa cvetje na krsto, borci mu izkazujejo postrojeno poslednjo čast.

K odprtemu grobu se zgrinjajo množice. Zdi se, da je nalive nekoliko ponehal. Belo krsto spuščajo v globino. Bivši vojni kurati in tovariši pokojnika: gg. Kogej, Jagodic, Jalen, Ratej pod vodstvom kanonika in stol. župnika g. dr. Tom. Klinarja opravijo pogrebne molitve. K odprti jami pristopi bivši vojni kurat, pisatelj Jalen in se med ihtom množice v imenu bivših vojni kuratov in tovarišev v ginjenih besedah poslovi od ljubljanskega tovariša. Nato pristopi in se poslovi v imenu »Boja« in bojevniki skupin tov. Matičič. (Njegov poslovilni govor prinašamo v celoti na drugem mestu.) Potem sta se še v lepih besedah poslovlila od pokojnika učenec in upravitelj mošćanske šole, nakar je zabobnela težka gruda na belo krsto, a iz bližine je zagrmela salva, zadnji pozdrav...

Širite »Prelom«!

Politični obzornik

Doma

Nad 7000 je že kandidatov za majske volitve. Položaj se začenja polagoma razčiščevati. Eno je danes že gotovo: da namreč v bodoči narodni skupščini ne bo več proslulih voditeljev JNS, Uzunovića, Srskića, Kramerja itd., ker sploh ne kandidirajo. Prav tako je vsaj v dravski banovini gotovo, da tudi druge garniture teh politikov ne bo v bodoči skupščini. Sreske organizacije JNS sicer pridno postavljajo in predlagajo kandidate, toda minister dr. Marušič, ki ima pooblastilo za sestavo vladne liste v Sloveniji, se zdi, da je druge volje. Njegovi kandidacijski odbori postavljajo povsem druge kandidate. Zgodilo se bo najbrž tako, da kandidati, ki so jih postavile JNS-arske organizacije, sploh ne bodo sprejeti na listo g. Jevtića, v kolikor pripadajo Uzunović-Kramerjevemu krilu bivše JNS. Prišli bodo v poštev predvsem pristaši g. dr. Marušiča, ki se mudi na agitacijskem potovanju po Sloveniji. Opravi je že volilne konference v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Notranji minister g. Popović je izjavil časnika: »Vlada ne bo zabranila nobene liste, ki je v skladu s predpisi volilnega zakona. Vsi nasprotni glasovi so neresnični. To mojo izjavo lahko natisnete.« Te besede je g. minister spregovoril zaradi glasov, da vlada ne bo dopustila socialdemokratske in drugih list.

Nekatere kandidate. Poleg kandidatov, ki jih postavljajo dr. Marušičevi kandidacijski odbori in sreske organizacije JNS, se zadnji čas vztrajno imenujejo še nekatera druga imena, in sicer iz vrst tako zvanega dr. Peganovega krila bivše ljudske stranke. Imenujejo se naslednji: dr. Lavrič iz Ribnice, dr. Šmajd iz Radovljice, dr. Aleš Stanovnik z Jesenic, senatni stenograf Šenk, dr. Klar iz Prekmurja itd. Zelo vztrajno se govori tudi o kandidiranju bivših ministrov dr. Gosarja in Vesenjaka. Poučeni krogi trdijo, da ni nobenih zaprek, da ne bi g. dr. Marušič, oz. g. Jevtić omejenih gospodov sprejela na vladno listo.

Socialisti so sklenili, da postavijo svojo kandidatno listo za skupščinske volitve. Izdali so tudi proglas, ki so ga objavili vsi socialistični listi v državi. Proglas pa je z ozirom na marksistično ideologijo, h kateri se še vedno prišteva naš socializem, zelo voden in se glede gospodarstva zadovoljuje samo z nadzorovanjem javnega, zadržnega in zasebnega gospodarstva. — Nosilec liste bo dr. Živko Topalović, v Sloveniji pa je glavni akter bivši socialistični poslanec Petejan.

Po svetu

Državljanska vojna v Grčiji. V petek 1. marca zvečer je v Grčiji izbruhnila revolucija, kateri na čelo sta se postavila bivši grški ministrski predsednik Venizelos in general Plastiras. Upor je najprej izbruhnil med vojno mornarico. Uporniki so se polastili več vojnih ladij in z njimi odpluli na široko morje. Drugo žarišče upora pa je v grški Macedoniji, kjer divjajo hude bitke med uporniki in vladi zvestimi četami. Do trenutka, ko to pišemo, je položaj še povsem nejasen. Venizelos se je utaboril na otoku Kreti, kjer je zaprl tamkajšnje guvernerja, se polastil radio postaje in zapolnil okrog 100 milijonov drahem javnega premoženja. Odtod vodi ves upor. Poročila, ki prihajajo iz Grčije, si nasprotujejo. Vlada je že prvi večer upora uradno poročala, da je upor zatrt in da je ona gospodar položaja. Po drugih poročilih pa se upor čedalje bolj širi in grozi zajeti vso Grčijo. Vendar je skoraj gotovo, da se Venizelosu ne bo posrečilo zavzeti oblast, kajti vlada ima na razpolago skoraj vse čete na kopnem, manjši del vojne mornarice in vse letalstvo. Tudi med večino prebivalstva ni navdušenja za upor, kajti vsi vedo, da stoji Venizelos v službi neke tuje velesile, ki ji ne gre v račun sedanja zunanje-politična usmerjenost Grčije, zlasti pa ne njeno sodelovanje pri balkanskem sporazumu. — Po najnovejših vesteh je vlada obkolila Kreto z bojnimi ladjami in stavila upornikom ultimati. V najkrajšem času pričakujejo bombardiranje Krete.

Madjarska vlada z Gömbösom na čelu je v ponedeljek dopolne odstopila zaradi splošnih no-

S solzami v očeh so se razhajale množice in se tiho in toplo pogovarjale o priljubljenem Bonaču, o njegovem življenju in njegovi prezgodnji smrti.

*

Vodstvo »Boja« se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da smo tako dostojno sprejeli t. tovariša Bonača na njegovi zadnji poti. V prvi vrsti vojaštvu za tako častno spremstvo in godbo, dalje tovarišem pevcem in pevovodji g. Zorku Prelovcu za prijazno naklonjenost; a končno našim fantom, ki so dokazali toliko tovariške zvestobe, a s cvetjem toliko ljubezni.

Fotografije pok. tov. Bonača na mrtvaškem odru, po katerih je posneta naša slika, so dobe v naši upravi.

tranjih težav. Novo vlado pa je zopet sestavil Gömbös z vsemi starimi korifeji.

Angleški zunanji minister Simon in njegov podtajnik Eden odpotujeta te dni z letalom v Berlin, kjer ostaneta nekaj dni. Zaenkrat pravijo, da bodo njuni razgovori v Berlinu samo posvetovalnega značaja in da se ne bo sklenil noben sporazum ali dogovor.

Paragvaj izstopil iz Društva narodov. 24. t. m. je paragvajska vlada sporočila tajništvu Društva narodov, da izstopa iz DN. Paragvaj je že dolgo zapleten v vojno z Bolivijo. Ker je dobival od Društva narodov neprestane opomine, naj preneha s sovražnostmi, je sedaj enostavno, sledeč zgledu Nemčije in Japonske, — izstopil.

Italijansko-abesinski spor se ne more premakniti z mrtve točke. Sicer je bilo te dni uradno sporočeno, da je bil med Abesinijo in Italijo dosežen sporazum o ustanovitvi obmejne cone, toda Italija še vedno vztraja pri svojih zahtevah, da ji mora Abesinija dati zadoščenje za razžalitve, in poslila nove transporte čet v Afriko. Evropsko javno mnenje se je že kar sprijaznilo z mislijo na oborožen obračun med obema državama, ki bo po mnenju poznavalcev razmer izbruhnil, kakor hitro poneha v Abesiniji deževje. — Za Italijo bo

»Če bo le res tako ...«

Tak refren slišiš vedno iznova, kadar govoriš kje o bojevnikiških načelih in načrtih. »Vse bi bilo lepo, samo če...« S tem je za navadnega našega človeka, in to predvsem mestnega, zadeva odpravljena. Tako se mojim tovarišem dogaja, mislim, dan za dnem. Nekateri so se tega menda tudi že naveličali.

Meni pa ta reč ne da kar tako miru.

»Če bi vsak samo tako rekel, potem seveda ne bo nikoli nič, zjed scagana!« se včasih zaderem nad kakim svojim malodušnim prijateljem, ki mi postreže s tako modrostjo. Žalibog je toliko takih, da se človek mora čuditi.

Noben vrag se pa pri nas ne povzpne malo do nekega poguma in vere, da bi si dejal: Mora biti tako, ako bomo vsi složni in vsi za to — vera gore prestavlja, pravijo in bo tudi dala, da bo zmaga pravičnost! Ni prav nič čudno, ako vsa stvar tiči in ne gre tako, kot bi morala iti na vseh poljih — ker nihče nima vere v uspeh, ker vsak samo okleva in čaka čudeža.

Ljudje božji, dajte si enkrat vendar že dopovedati, da brez vaše volje in zupanja do uspeha ne boste dosegli nič!

Dajte si enkrat že biti na jasnem, da tistemu, ki si sam noče pomagati, tudi Bog v nebesih ne more pomagati — radi lenuhov ne bo šel delat čudežev!

Mogočniki dobro poznajo to malodušno razpoloženje slovenskega ljudstva in jih zato ni strah pred njim. Oni se boje le nas, ki dramimo ljudi, ker se jim zdi, da se pri toliki vnemi in samozavesti, s katero gremo na boj, mora posrečiti tudi to nemogoče: dvigniti v poparjenem ljudstvu voljo in zavest. Še vedno se moramo muditi ob prvem delu naše naloge: spraviti ljudstvo do tega, da bo sploh začelo hoteti izpremembo, da bo sploh začelo verovati vase — delo pa kliče že naprej in čas nas prebiteva ob tem.

Iznova vam kličemo: začnite verovati v svoj uspeh! Vstanite iz svojih nižin in stopite v krog, kjer stoje že tisti, ki jim je vera vase oživela in ki jim je volja vstala od mrtvih. Ne umirajte pri živem telesu radi svojega malodušja. In če že nečete verovati vi, pustite, da bodo verovali vsaj drugi in ne zastrupljajte jih s svojo nevero, nemoškim malodušjem in brezupom!!

Kajti: če ne boš verjel ti sam v svojo zmago, ne misli, da bodo drugi! Če si se že vdal topo v svojo usodo, ki misliš, da je že zapečatena in neizpodbitna, potem brat naš, pojdi v miru v svoj grob in molči, da ne boš moril ostalih, ki niso še docela obupali v svojem malodušju. Reci glasno, da si šleva in da si nehal biti mož, in pusti, da govori tvoja žena, ki je morda pogumnejša od tebe in se še ni sprijaznila z mislijo, umreti ob živem telesu, če ni treba. O vi vsi, ki vidite in ne verujete, ki hočete in ne upate: tudi vas doleti poguba, tudi nad vami je angel smrti prelomil vejico.

Toda ljudstvo, ki hoče živeti, ki mora živeti, izpregovori in veruj v to, česar ti ne pustijo verjeti:

v svojo zmago, uspeh — prerojane Janez Č.

vojna z Abesinijo ne samo v vojaškem oziru, ampak tudi v denarnem precej trd oroh. Abesinija s svojimi 12 milijoni prebivalcev lahko postavi v enem tednu 1 milijon mož pod orožje, torej jih mora Italija spraviti tja doli vsaj ravno toliko, če računamo, da sta si italijanski in abesinski vojak po kakovosti enakovredna. Koliko bo to stalo, si lahko predstavljamo. Če za prevoz čez suezski prekop je treba plačati za vsako osebo 25 zlatih frankov in zraven tega še velikansko vsoto za vsako ladjo. Ni pretirano, če rečemo, da bo Italijo stala »abesinska ekspedicija« najmanj milijardo zlatih frankov. Kako bo to nepredvideno breme preneslo še itak gospodarsko povsem izčrpano italijansko delovno ljudstvo, je veliko vprašanje.

Posaasje je bilo 1. marca slovesno izročeno Nemčiji. Še isti dan se je pripeljal v Saarbrücken (glavno mesto Posaarja) državni kancler in predsednik Hitler. Zvečer je bilo v mestu velikansko manifestacijsko zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 100.000 ljudi in kateremu je predsedoval Hitler sam.

Kitajsko-japonska zveza, ki se je evropske velesile silno boje, je po poročilih z Daljnega vzhoda že gotova stvar. Pogodba je bila sklenjena zadnje dni februarja v največji tajnosti in obsega politično, gospodarsko in vojaško sodelovanje obeh držav. S to zvezo bo razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu stopil v povsem novo fazo.

»Boj« za staro pravdo

Matija Gubec in tovariši so ga bili, naši očetje so ga bojevali in tudi danes, ko živimo v lastni, narodni državi, naša kmečka pravda še ni končana. Zato bi se naša organizacija gotovo ne zavedala svoje dolžnosti, ako bi kmečkemu vprašanju ne posvečala največje pozornosti.

Kaj se je do sedaj storilo v prilog kmečkega stanu? Videli smo, da so letele na ubogega Lazarja-kmeta le drobčine z bogatinove mize. Bivše politične stranke najrazličnejših baž in naslovov so poznale kmetijski stan le kot maso, ki daje glasove, ter ji je zato treba v očigled volitev sijanih obljub, ki so pač poceni. Pozneje se te obljube lahko pozabijo. Saj kmet je neumen. Pa motite se vi, ki nas izrabljate, cepite našo moč in zapeljujete poštenega in zato lahkovernega kmeta. Kmet bo tudi izpregledal, da blagor domovine ni bilo tisto, za kar so se navduševali politiki.

Mi bojevniki pa, ki hočemo izvojevati pravico tudi malemu človeku, postavimo si geslo: kmečke pravde mora biti konec. Kmet mora sam sklepati svojo zakonodajo in enakopravno z drugimi stanovni odločati v državni gospodarski politiki. Da, še več! Pred drugimi stanovni ima prednost, ker je steber države, najštevilnejši in moralno najbolj zdrav. Iz naše vasi bo vedno potekala nepokvarjena in delavna sila tudi drugim stanovom. Zato se mora dati kmetu možnost udeleževanja. Kmetu je treba dati njegovo zbornico, kmetiskim zadrugam najširše ugodnosti in pravice, ter cenen kredit, pa bo stara pravda kmalu končana. Pa ne na škodo drugih stanov, temveč na korist splošnosti. Kajti neuspehi dosedanjega državnega gospodarstva koreninijo v tem, ker kmet ni odločal nihi v zakonodaji, ki se neposredno mjeza tiče, kaj šele o zadevah obrti in industrije, katerih davščine in obremenitve zadevajo posredno tudi njega. In slednjič so se brez njega sklepale vse carine in trgovske pogodbe z inozemstvom, ki so življenjskega pomena za naše kmetije.

»Boj«, izvojuj zmago današnji kmečki pravdi in Tvoje poslanstvo bo v veliki meri dovršeno. Ko bo srečna vas, bo srečno tudi mesto. Delavec in uradnik bosta zadovoljna, ko si kmet zagotovi eksistenco, spravi v sklad industrijske in svoje proizvode ter si s tem izboljša kupno moč. Zadovoljnost kmeta je in bo merilo narodnega blagostanja. Kmet je steber države, njena moralna in vojaška moč, njena valuta in mora biti tudi njen ponos. Kmet.

VINARSKA RAZSTAVA V LJUTOMERU.

Vinarska podružnica v Ljutomeru je dosegla od Generalne direktije državnih železnih popust 50% normalne vožne cene v povratku posetnikom vinske razstave in sejma v Ljutomeru, ki se vrši dne 12. marca t. l.

Potniki naj na vstopni postaji ali v pisarni društva »Putnik« kupijo celo vožno karto do Ljutomer in železniško legitimacijo obr. K-12. Dovoljenje velja za prihod od 10. do 12. a za povratek od 12. do 14. marca t. l.

Opozarjamo interese na to ugodnost in vabimo, da se te ugodnosti poslužijo in obiščejo navedeno razstavo.

Bojevnikiške šibre

Zakaj je okrog narodne skupščine tako spolzko? Zato, ker so JNS-ari zmetali svojim volilcem že ves pesek v oči!

Moderen »šlager«: Evropa postaja pokopališče, Ženeva pa njen upravitelj!

Zveza narodov stane 20 milijonov švicarskih frankov na leto. In koliko je vredna?

Geslo miroljubnih državnikov: Če hočeš vojno, govori o — miru!

Sedanje gospodarsko načelo: Varčevati je treba, pa naj stane, kar hoče!

Gradbena podjetnost se pri nas dviga, namreč, kar se tiče zidanja gradov v — oblakih!

Danes je ponavadi dovoljeno to, kar je prepovedano!

Značilnost sedanjega časa: Države se miroljubno pripravljajo na — vojno!

Sedanja družba: Veliko glav, malo — mislecev!

Krasna naloga za tehnike: Postavljanje mostov med — narodi!

Sanje davkoplačevalcev: Stavke davkarij!

Esperanto sedanjih dni je — molčanje!

Najnovčija zgodovina: V Evropi razsaja — 30 letna carinska vojna!

Nič ni močnejšega od postave, ki se pa vendar najlažje prelomi!

Nasvet diplomatom: Manj »sporazumov« in več sporazumljenja!

Važno vprašanje: Koliko gospodarskih konferenc bo moglo naše gospodarstvo še vzdržati?!

Usoda Evrope: Namesto Panevrope — panika Evrope!

Bodoča socialna slika: Roboti protestirajo radi nečloveškega postopanja človeštva!

Zadnje upanje vseh narodov: Ukinitve vseh dragih, brezplodnih mednarodnih konferenc.

Tujskoprometni izgledi za bližnjo sezono: Ljudje nimajo niti toliko denarja, da bi mogli ostati — doma!

Čim večja je stiska, tem večja je lahkotnost.

Uvoz lepotečnih sredstev pri nas nazaduje. Najbrže zato, ker smo že itak vsi vsestransko dovolj »nafarban«.

V Haagu nameravajo ustanoviti muzej Društva narodov. Upati je, da v njem ne bo manjkal nagrobni spomenik mirovne konference.

V stoletju otroka igra protekcijsko dete največjo vlogo.

Hvaležnost je spomin srca. Le žal, da danes toliko ljudi trpi zaradi — prekratkega spomina.

Današnja kriza je posledica bankrota srca in človečanstva.

Ali ni čudno, da nam konference za zeteno mizo prinašajo vedno le — prazne mize?!

Odkar obstoja toliko zaprtih mej, je človeško trpljenje — brezmejno!

Spomenik, ki pri nas še manjka: Spomenik malega človeka, ki se mu dobro godi!

Stara resnica: Kdor se skozi svet prebije, tega svet — nabije!

Moderno varčevanje: Varčuje se tam, kjer sploh nič ni!

Današnja ljubezen do bližnjega: Izrabljaj svojega bližnjega, da ne bo on tebe!

Priljubljena navada v sedanjih časih je, da si marsikdo greje roke v — tujih žepih.

Lojze Smolej-Borovski.

MOŠKA OBLAČILA PO MERI in IZGOTOVLJENA, v veliki izbiri, — najcenejše pri Jos. Rojlna, Ljubljana.

Tržne cene v Mariboru z dne 15. febr. 1935. (Cene v Din, teža v kg.)

Ia voli 2.50—3.50, II. voli 2—2.25, III. 2—3, biki 2—3, debele krave 2.25—3, klobasariče 1.25—1.50, teleta 3—4; prašiči 5—6 tednov 70 do 80, 7—9 tednov stari 100—120, 3—4 mesece stari 150—180; prašiči 1 kg žive teže 4 do 5.50, mrtve teže 6.50—8. Perutnina in jajca: kokoši zaklane 13—15, kapuni 20, piščanci (par) 20—25, purani (kom.) 30—35, jajca sveža (kom.) 0.75—1. Sočivje: krompir pozni oneidovec 0.50—0.75, semenski krompir 0.75, kresnik 0.50—0.55, rožnik 45—50, čebula 0.75 do 1.50, česen 5—6, zelje v glavah (kom.) 3 do 4, repa kislja 1.50—2, kisljo zelje 3, suhe gobe 30—40. Razno blago: sadni kis (l) 2, vinski kis (l) 3—7, sadna mezga 8, med 12 do 18. Žito: pšenica 1.25—2, rž 1.20—2, oves 1.10 do 2, ječmen 1.50—2, laneno seme 8, koruza 1—2, ajda 0.90—2, fižol koks 1.90—2.50, kromplje 6—8. Mleko in mlečni izdelki: 1.50—2, maslo čajno 22—32, maslo kuhano 24, maslo presno 20—24, sir polementalec 24—30, trapistovski 12—30. Sadjke: mošangarji 5—6, bobovci 4—5.50, kanadke 8—10, suhe češplje 7—11, suhe hruške 4—6, lešniki luščeni 27 do 30, sadno drevje 6—8 za komad.

Vse dopisnike prosimo, naj potrpe. Vse pride na vrsto v prihodnjih številkah.

Uredništvo.

Franu Bonaču

ob odprtem grobu govoril tov. Matičič.

Ti greš odtod, Francé? Zvesti vojni tovariš, propovednik, tribun, klicar! Ti greš od nas?

Ti, ki si govoril neštevilnim mrtvim našim fantom v slovo, govoril mrtvim bataljonom, da se je treslo grobje ob tvojem kriku.

Ti, ki si dvigal ljudske množice iz malodušja, bodril mrke fante in može, budil dremave, jih klical v zbor. Ti greš odtod? Ti zdrav slovenski fant, krepak in živ, žilav, korajžen, — ti greš odtod, Francé?

In zdaj naj govore ti fantje tebi v slovo? Fantje, ki si jih obujal, bodril, sklical. Kako naj govorimo tebi mi, ki polni smo tegobe?

In kaj naj govorimo v slovo tebi, zvesti naš klicar?

Kar tako nekako, o čemer govoril ti si nam.

Mir, sprava, sloga, sporazum, pravičnost, tovarišem zvestoba, človečanstvo! Taka bila je tvoja linija-osnovnica.

Meč v nožnico, orožje doli! — si zapovedoval, a obenem si razlagal tem našim množicam silne prispodobе iz knjige Makabejcev, ki so se borili kakor levi za svojo sveto pravdo.

In si obrnil svojo jezo proti napuhu in v silnem svojem srdcu zbičal zversko zatiranje zaslužjenih ljudstev.

Bil si silovit v svojem zagonu, drzek, odkrit. Nepravdo in nečast si do kosti razgalil.

Kdo ti je dajal to moč in to pravico? Zrtve velike vojne, neizmerna ljubezen do padlih in pohabljenih teh naših, in pa briga za ta svoj rod in oni tam v robstvu. Zavoljo teh si molil, jokal, kričal in drhtel.

Trst, Gorica, Rojan in Kras. Tja si hodil dvakrat v letu: za Veliko noč, za Božič. Tam si bodril naše, z njimi molil, z njimi celo pel.

Doberdob, Kalvarija, Sveta gora, Škabrijel — in po vseh mejnikih strašnega spomina si romal v teh povojnih letih. Tu si tipal za kostmi naših izkrevnelih, iskal lesenih križev, a opore sebi.

Bazovica! Nesel si tja rož, a vzel tam prgišče mučeniške prsti.

Francija! Tako daleč si poromal. Verdun! Tam si gledal mrtve bataljone, divizije, kore. Stiristo tisoč lesenih križev, pod večnim sijem žarometov. Oj, Francé, globoko te je presunila silovita veličina smrti! Iskal je tvoj nemirni duh, črpal novih sil. In ko si se vrnil domov, je bila tvoja beseda zopet sveža, polna.

Cuj, Francé! Nate čakajo skupine, da jim bereš mašo in jih obodriš. To nedejlo v Boštajnu, drugo nedeljo doli na Dolenjskem, kakor si obljubil. Nate čakajo, Francé. Naj jim porečemo, da si oddan?

In čakali te bodo fantje na Brezjah, da jim govoriš.

In naši na Krasu, v Rojanu in Gorici. Kaj naj jim sporočimo? Da ne utegneš priti, da te za Veliko noč ne bo; si odpotoval v daljne dalje...

In ti tu okoli gaja judenburških bodo čakali nate; in oni tam, ki spe ob Soči. Tem ne sporočimo nič. Zavil si se mednje, sam pa stopil pred raport zapovednika vseh bojnih trum.

O, Francé, zvesti naš tovariš! Kako naj se poslovimo dostojno in vredno? Stodetdeset vojnih spomenikov na slovenski zemlji govori o tebi; kakor mogočni svetilniki bodo plameneli tvojemu spominu.

Zbogom, Francé Bonač, vojni tovariš, buditelj, propovednik! Zbogom! Sporoči naše vzdihe Martinu Colariču, generalu Maistru in vsem tisočim in tisočim naših fantov, ki so odšli in med katere si stopil zdaj še ti. — Zbogom nepozaben, vedno svež tvoj diš med nami. Zbogom!

Kemično snajenje oblek — Higijenična pralnica in svetloliknica **Šimenc** Kolodvorska ulica šte. 8. Sprejemališče: Knafleja 2. Ljubljana

Vse kmečke ljudi, posebno mlajše ponovno opozarjamo, naj po dopisnici zahtevajo na ogled list »Brazdo«, katero dobi lahko vsak brezplačno, kdor piše ponjo in sicer prvo letošnjo številko. Komur bo ugajala in jo bo plačal, (stane letno 20 Din), mu bomo poslali nadaljne številke takoj, ko prejmemo naročnino. Pišite na naslov. Uprava lista »Brazda«, Ljubljana, Tyrševa cesta 29. I.

Lojze Borovec:

Armada brez izgledov

Brezposelnost in mladina

Včasih so dejali, da je bodočnost slehernega naroda zapisana v srcu mladine. In danes? Danes se zgrozi človek že ob sami misli na to vprašanje. Kajti sedanja brezposelnost pomeni prokletstvo in kriminal sodobne mladine. Je kakor ogromna duhovna jetnišnica, kjer družabni oblastniki s prav sadistično nasladijo puščajo sedanjo mladino v nemar, da v hudih mukah gnije ob živem, zdravem telesu. Za vesel intermezzo pa skrbe čaštitljivi, plešasti in orokavičeni gospodje, ki po raznih konferencah pišejo za drag denar brezposelni mladini zdravniške recepte. Pa vse zaman, mladina še dalje hira, še dalje strada. Pomisliti je samo treba, koliko stanejo konference in sedmine teh modernih krokarjev! Toda kaj sedmine, že zgolj papir, ki ga potrošijo za prazen nič, bo zadoščal po svoji vrednosti za marsikak priboljšek armadi brez izgledov... Ali ni naravnost smešno, da »rešujejo« brezposelnost in krizo baš oni, ki je od njene resnične strani niti najmanj ne poznajo? Ali ne bi bilo stokrat boljše, ako bi na takšne sedmine poklicali raje prizadete? Če drugega uspeha ne bi imeli, bi bil vsaj ta, da bi sedanjo brezposelnost reševali znatno cenejše, in bi bili tako zgoraj omenjenim vsaj za nekakšno — konkurenco. Tako pa ni čuda, ako imajo nosilci naše bodočnosti napisan že mrtvaški list.

Vsakdo, ki ima le količjak razuma, in ki mu pogled vsaj malo seže čez hišni prag, mora vedeti, kako je sedanja brezposelnost kruta in trda. A še bolj kruta in trda za mladino, ki je v razvoju svojih telesnih in duševnih moči, pa tudi strasti. In ravno sedanja doraščajoča mladina tvori v armadi počestnikov in brezdomcev najmočnejši kader. Iz vsega tega pač sledi najstrašnejša nevarnost, da je na potu pogina naš mekdaj tako žilavi in

zdravi rod. Skoraj vsak mlad človek stremi predvsem za tem, da si ustvari s svojo družico lastno ognjišče in bodoči rod. Vse to mu je danes po obstoječih družabnih formah odvzeto s silo. Če ni dovolj krepoten, je posledica ta, da se pogreza v blato nemorale. Po natrpanih bolnišnicah nam to dovolj zgovorno izpričuje število mladih jetičnih bolnikov, revmatikov, pa tudi onih nesrečnikov, ki so si nakopali ono grdo, gnusno bolezen. Po cestah srečujemo plašne ljudi, ki jim je v očeh zapisan tisti svojstven izraz mladostnih zablod.

Leta hite. Kaj neki prinaša bodočnost sedanji mladini? Ali res samo beraške malhe in prenapolnjene ubožnice? Pogledjmo še našo kriminalno kroniko, ki neustrašljivo samo piše, piše. In končno, če tudi se nasmehe le redkemu iz vrst teh nesrečnikov sreča, da se prerine do kake priložnostne eksistence, trpi precej časa, da se mora zopet uživet v — delo. Ne pomaga nič. Brezposeln fant je kot ujet tiček v kletki, ki zaman krili in kopni po svobodi. Brezdelje, obup, bes in glad ga duševno docela razkrajata, da je podoben živemu mrliču. Podoben je plugu, ki po nemarnosti kmečkega gospodarja kraj njive rjavi, mesto da bi rezal s svojo jekleno ostrino trdo ledino za tisočeren sad. Kri in zemlja je eno, eno je pa tudi mladost in delo! Delo pa tudi ustvarja iz sužnja resničnega človeka! Tega bi se morali v polni meri zavedati tudi merodajni ter mobilizirati sedanjo armado brez izgledov in zastave v trdno in disciplinirano ustvarjajočo fronto, ki ji bodi glavna parola: **delo**. In to delo daje sedanji brezposelni mladini sveto pravico, da gre za dosego svojih človeških ciljev, z »Bojem« v — boj!

GOSPODARSTVO

Naše lesno gospodarstvo propada

Že nekaj let doživlja naše lesno gospodarstvo različne težkoče na zunanjih tržiščih. Po padcu cen in tudi padcu količine izvoza in mednarodne ovire, ki so nastale v uvozu, je prehajala naša lesna trgovina v vedno težavnejši položaj.

V Italiji je bil naš les preteklo leto mnogo zapostavljen radi preferenc, ki jih je Italija dala Avstriji. Naš položaj se je poslabšal z uvedbo carine.

Z novimi ukrepi italijanske vlade pa bodo nekatere naše najvažnejše izvozne stroke za povprečno 70 odstotkov po količini in s tem v zvezi po vrednosti, — skoraj popolnoma izgubile izvoz.

Najvažnejša stroka — lesna trgovina in industrija, je prispevala v konjunkturni dobi preko milijarde dinarjev k naši trgovinski bilanci. S krizo je vrednost izvoza pričela padati, pa se je tudi bilančna postavka znižala na 800—900.000 dinarjev; v naslednjih letih, ko se je položaj lesne trgovine še poslabšal, pa je vrednost izvoza padla tudi za to vsoto.

Italija je bila do zadnjega odlična odjemalka vseh vrst našega lesa. 90 odstotkov izvoza lesa, zlasti stavbnega lesa, je odpadlo na Italijo. Izvažalo se je v Italijo v veliki množini in visoki vrednosti tudi živino in razne poljske pridelke. Italija je uvozila od nas mnogo manj — in je bila trgovinska bilanca med Italijo in našo državo za njo dosledno pasivna.

Ta pasivnost na italijanski strani je izvirala iz visoke vsote vrednosti našega izvoza lesa in živine ter poljskih pridelkov. Italija je uvažala k nam poljedelske pridelke, ki pri nas ne uspevajo, uvažala je tudi drugo blago, ki pa po svoji ceni ni moglo izravnati trgovinske bilance med Italijo in našo državo spričo visoke vsote izvoza lesa.

Zastopniki Italije so že preteklo leto ob pogajanjih načeli to vprašanje, ki je za Italijo iz finančnih razlogov važno.

V prizadevanju, da preusmeri zlasti uvozno, pa tudi svojo izvozno politiko, je Italija izdala odredbe, ki bodo globoko posegle v naše izvozne stroke. Če primerjamo količino izvoza lesa, živine in poljskih pridelkov v času od 16. februarja do 31. marca 1934. in sedanji ukrep

italijanske vlade, pridemo do zaključka, da bo izvoz po količini padel, kakor smo zgoraj rekli, za povprečno 70 %. Pošiljke, ki so bile na meji, odnosno na poti, je Italija na intervencijo naše vlade izvzela iz ukrepov.

To razdobje bo prineslo občuten padec izvoza za vse naše važne izvozne stroke.

Po tem razdobju pa nastane veliko in pereče vprašanje, — kako se bo izvedla kompenzacija, ki jo namerava Italija v potrebi po sanaciji svojih financ, izvesti. Ta kompenzacija bi se mogla najuspešnejše še urediti s sklenitvijo nove trgovinske pogodbe z Italijo.

Pri tem pa prihaja v poštev načelo: — kolikor uvoza — toliko izvoza. Kar se tiče naše trgovinske politike napram Italiji, bi bilo v našem interesu, da se nudi Italiji zvišanje uvoza v kakršnikoli obliki.

Treba je pri tem paziti, da predvsem poraste vrednost italijanskega uvoza. Naš izvoz lesa, živine in poljskih pridelkov v Italijo tvori pod normalnimi prilikami visoko vsoto, ki jo bo Italija težko dosegla s svojim uvoženim blagom. Iz tega obstoja možnost, da bo kompenzacija, sloveča na medsebojnem sporazumu o uvozu in izvozu, povzročila padec izvoza naših glavnih izvoznih strok. Ob določitvi višine kompenzacije bodo vsekakor one stroke, ki so tvorile gros našega izvoza v Italijo po vrednosti, izgubile na količini in vrednosti.

Treba je zato, da kraljevska vlada v svojem delu na upostavi nove trgovinske pogodbe z Italijo posveča vso pažnjo, da se ohranijo iste izvozne stroke, ki so dajale visoko možnost aktivnosti naše trgovinske bilance.

To stališče je zavzela na seji dne 23. t. m. seja Osrednje sekcije lesnih trgovcev, ki je obširno razpravljala o ukrepih italijanske vlade, ki so za naš izvoz pogubne.

Prijatelji »Preloma«, pridobivajte nove naročnike! Zahtevajte »Prelom« v vseh kavarnah, gostilnah, brivnicah i. t. d.

Pred važnimi reformami na naših železnica

1. marca t. l. je minister za promet g. ing. Vujić Dimitrije sprejel novinarje, da na ta način seznanijo javnost s svojimi nameravanimi reformami, ki jih hoče v najkrajšem času izvesti v našem železniškem prometu.

G. minister je ob tej priliki izjavil, da ga vodi pri njegovem delu predvsem misel, da napravi železnice dostopne najširšim plastem naroda, kar je že dokaj jasno pokazal z uvedbo nove potniške tarife, ki je stopila v veljavo 1. marca t. l. Kljub temu, da so se na gotovih mestih pojavili proti tej reformi g. ministra pomisleki, češ, da bo ta nova tarifa finančno oslabilila naše prometne ustanove, je že praksa prvih dni pokazala, da ti črnoledi preroki niso imeli prav in prepričani smo, da bo bližnja bodočnost pokazala, da je reforma potniške tarife pravilna in za naše železnice kakor tudi za splošnost velika blagodat.

Pripravlja se rešitev drugega eminentnega vprašanja, **revizije robne tarife**. V našem listu smo o tem že pisali in povedali svoje misli. Prepričani smo, da bo tudi v tem pogledu g. minister našel pravilno rešitev tega vprašanja, kakor ga je pogodil pri reformi potniške tarife.

Dosedanji način reekspedicij ne odgovarja potrebam našega poslovnega sveta, posebno ne v prometu z inozemstvom, kjer dosednji način našim železnicam jemlje oni zaslužek in dohodek, ki bi na vsak način pripadal naši upravi, a ga sedaj spravljajo v svoj žep tuje železniške uprave. Naši izvozniki n. pr. v Italijo so po značaju trgovskih poslov primorani vršiti svoje reekspedicije v Postojni in s to manipulacijo zaslužijo italijanske železnice dnevno lepe tisočake lir, ki bi jih lahko zaslužile naše železnice, ako bi imele urejeno to manipulacijo na svojih omejenih postajah. Kolikor nam je pokazala praksa, smo izgubili tekom časa po nepotrebnem mnogo našega denarja.

Nujno bi bilo potrebno to vprašanje urediti, da se s tem omogoči našim izvoznikom enostavnejšo manipulacijo, doseže finančni efekt za državno blagajno in tako kreira zaslužek našim spedicijam, katerim odjedajo sedaj zaslužek inozemske spedicije.

Pri kosovni robi je neobhodno potrebno vso manipulacijo odprave in dostave robe poenostaviti, tarifne postavke pa določiti v taki višini, da bo vrednosti robe tudi odgovarjala, česar danes ni več, ker se je vrednost blaga močno spremenila.

Poleg vsega tega pa je neobhodno potrebno, da se pospeši prevoz te robe čim bolj. Mnenja smo, da je princip brzovoza in sporoza pogrešen. Kosovna roba naj bi se prevažala, kjerkoli to dovoljujejo tehnične prilike, posebno za večje kraje tudi z osebnimi vlaki. Poskusi, ki so se izvajali do sedaj, niso pokazali pravih uspehov in to predvsem zaradi tega ne, ker se niso odpravile nepotrebne formalnosti, ki so za stranke tako nadležne, da se, če je le mogoče, železnice ognejo.

Sedanji način tarifiranja, ki le preveč ščiti velika podjetja, dočim pa izključuje manjše, je treba spremeniti in napraviti med malimi in velikimi pošiljkami tako razmerje, da ne bo manjši podjetnik oziroma trgovec izključen in ravno radi tarife povsem odvisen od velikega podjetja.

V vidiku je tudi poenostavljenje železniške službe in reorganizacija bo šla v tej smeri, da se v prometni ustanovi odpravi prevelik birokratizem, ki sedaj duši naše železnice, da se ne morejo razmahniti, kakor bi bilo potrebno.

Deluje se sporedno z vsemi reformami tudi za tem, da se zmanjšajo režijski stroški in se bo moglo tako pristopiti k še večjemu znižanju tarif.

Naš mali obrtnik in njegova bodočnost

Vse panoge našega narodnega gospodarstva, tako tudi mala obrt, trpe danes bolj kot kdaj prej na posledicah splošne gospodarske krize. Nič ne pretiravamo, ako trdimo, da je naš podeželski obrtnik tisti, ki poleg kmetskega stanu bije najobupnejšo borbo za svoj obstanek. Dočim se skuša z raznimi več ali manj umestnimi uredbami rešiti vprašanje kmečkih dolgov, žal zaman pričakujemo od merodajne strani uredbe, ki bi vsaj začasno zaščitila tudi našega malega obrtnika. Obstoj našega podeželskega obrtništva zavisi pretežno od kmetskega stanu. Če je vsled obstoječih razmer padla kupna moč kmeta, je naš podeželski obrtnik prvi, ki je pri tem neposredno najobčutnejše prizadet. Pomanjkanje naročil, davčna preobremenitev, dolгови itd. so tisti faktorji, ki potiskajo našega obrtnika k tlom.

Vse premalo se uvažuje, da je obrtni stan mogočen in važen činitelj v naši državi; zato sma-

tramo, da je krivično in zgrešeno, da se ga v ured-
bah in olajšavah gospodarskega značaja enostavno
prezre. Vsi dosedanja ukrepi, nanašajoči se na re-
šitev iz sedanjih nevzdržnih gospodarskih razmer,
so preveč enostranski in pomanjkljivi, da bi mogli
dovesti do trajnega zboljšanja obrtniških razmer.
Po vzgledu zakona o zaščiti kmeta bi bilo nujno
potrebno končno nekaj ukreniti tudi v svrhu za-
ščite našega malega, predvsem podeželskega obrt-
nika. V prvi vrsti bi bil neizogibno potreben
daljši moratorij, ki bi predhodno zaščitil našega
obrnika v najhujši stiski pred njegovimi upniki.
S takimi ali podobnimi uredbami, kakor tudi z
brezpogojnim znižanjem davčnih bremen bi bilo
nujno potrebno sedaj ob dvanajsti uri priskočiti
našemu obrtništvu na pomoč.

Obrtni stan kot najmočnejši davkoplačevalec
pa bo šele takrat mogel v polni meri zadostiti
svojim dolžnostim napram lastni državi, če bo ta
s primernimi dalekosežnimi ukrepi zagotovila
njegovo bodočnost.

I. O.

Vprašanja in odgovori Iz kmetijstva

Vprašanje: Imam 2 leti staro telico, lepo
montafonko. Gnal sem jo pred 6 tedni k bi-
ku. Sedaj se ji izceja iz spolovil nek belkast
žlem, ki ga imajo nekateri za znamenje bre-
josti. Moj sosed pa trdi, da telica ni breja
in da se take telice sploh ne obrejšijo.

I. H. iz Š.

Odgovor: Izcejanje takega žlema ima lah-
ko različne vzroke, od tega je tudi odvisno,
ako bo ostala telica breja ali ne. Včasih je
tak žlem popolnoma naraven, drugič pa zo-
pet posledica kužnih bolezni na spolovilu. V
vašem okraju tožijo kmetovalci, da je vse
polno krav bolnih, in sicer vsled kužnega
vnetja spolovil. Po našem mnenju se gre
ravno za to kužno bolezen. Najpreje morate
telico zdraviti in sicer s sredstvi, ki jih ži-
vinozdravniki predpisujejo. Obrnite se torej
za nasvet na sreskega veterinarja.

Vprašanje: V hlevu sem napravil strop iz
betona. Imel sem ognjavnost pred očmi.
Opažam pa, da je sedaj pozimi vedno moker.
S čim naj ta strop v hlevu pokrijem, da se
ne bo potil? F. M. iz H.

Odgovor: V skledju nad hlevom nasujete
za približno 10 cm na debelo zdrobljene šo-
te ali pa žaganja. Med šoto ali žaganje pa
primesajte fin suh pesek (sviž ali sipa). Ta
pesek gre namreč mišim in podganam v oči,
vsled tega se ga ogibajo. Nad žaganjem od-
nosno šoto pa si naredite lesen pod. V na-
daljnem pa tudi skrbite, da bo v hlevu do-
volj zračnih naprav, da tudi s tem odvajate
odvisno vlogo.

Vprašanje: Ali se hlevski gnoj, pomešan
z apnom res kvari? J. L. iz S.

Odgovor: Apna ne smete nikdar mešati
med hlevski gnoj, ker slabo vpliva nanj in
ga kemijsko presnavlja s tem, da izžene naj-
dragocenejšo snov iz njega, t. j. dušik. Seve-
da je z apnom dobro gnojiti, ampak pose-
bej po obdelani zemlji v jeseni, odnosno zgo-

Bogu za hrptom

Tako rekoč Bogu za hrptom leži čudovito na-
selje St. Rupert, dobrih 14 kilometrov v hrib od-
daljeno iz Laškega, kamor sva v meglenem jutru
s tovarišem Fonom iz Celja odrinila na prvi bo-
jevniki sestanek. Nisva si dosti obetala od vsega
tega, ker naju je nehoti spremljala stara misel-
nost, da v hribih nikoli ni nič posebnega — vendar
naju je lepa okolica držala v dobri volji. Kmalu
sva prispela v gostilno Kocman, kjer naju je ča-
kalo okoli 80 ljudi od sedme maše zjutraj, tri ure.

Iskrena je bila najina zahvala za ljubezen, s ka-
tero so naju kot odposlanca dočakali. Srečna sva
se vračala tisto nedeljo domov, ker sva videla, da
je celo v daljnih hribovskih krajih BOJ že raz-
prostrl krila.

Po nagovoru tamošnjega predsednika prip. odb.
Znidaršiča, kremenitega učitelja slovenskega ljud-
stva, sva spregovorila s tov. majorjem Fonom.
Najine preproste, toda iskrene besede so zbudile
splošno zaupanje in toplo zahvalo.

Ni namen tega dopisa poročilo o sestanku, ki
je bil podoben vsem ostalim, ampak poudariti dej-
stvo, da niti ta zapuščena gorska vas ni ostala
osamljena v splošnem bojevniskem gibanju, niti
tukaj ni šel klic nove dobe mimo. Presenečeni mo-
ramo ugotoviti vedno iznova, da je »Boj« res
stoodstotno ljudsko gibanje in da je res nastal iz
ljudskih potreb. In ljudje nam zaupajo! To je
glavno. Pravili so mi o svojih prilikah.

Kot povsod, se tudi tu vleče rdeča nit skozi
vse pritožbe vaščanov: razdelitev občin, ki se je
vršila skoraj brez izjeme povsod proti volji ljud-
stva — nikjer še nisem slišal, da bi bili z novim
stanjem zadovoljni. Večno ista pesem — razdeli-
tev občin spremlja, kamorkoli pridem in čuditi se
moramo, da ni bilo nikogar, ki bi se mogel upreti
vsemu temu. Ljudje v št. Rupertu si žele združe-
nja s Svetino nazaj, kot je bilo popreje, ter no-
čejo o sv. Lenartu, kjer imajo sedaj celo voliče,
ničesar slišati, ker jim je silno od rok. Poleg tega
pa je njihova splošna želja in zahteva ta, da se
vrnejo nazaj pod celjski srez, kjer so nekdanj bili
in se odcepijo od laškega. Vzrok je po njihovem v
tem, ker morajo občine letno doplačati ca. 50 ti-
sočakov za srez.

Druga točka, ki jih posebno teži, je izvoz ži-
vine. Razložila sva jim, da se da tu doseči le s
pomočjo zunanje politike kaj več. Osupnil nas je
pa glasen klic, ki je zahteval, da se proglasi — za-
jec kot »protidržaven« element ter preda v sploš-
no preganjanje! Vsi so opisovali, koliko škode jim
dela ta žival in niso mogli razumeti, kako ga je
mogoče staviti pod zaščito. Smatram to zahtevo za
umestno ter obenem kot potrebno, da se ozira v
takih rečeh na deželo, ne pa na par nedeljskih

daj spomladi. Nikdar pa se ne sme apna me-
šati ne s hlevskim gnojem, ne s superfosfat-
tom, ker se s tem ta gnojila samo kvarijo.
Vsaj nekaj tednov popreje je treba raztro-
siti apno po zemljišču in šele potem je upo-
rabljati hlevski gnoj za gnojenje.

lovcev, ki mora radi njih kmet trpeti škodo. Naj
mi tovariši lovci ne zamerijo, ali taka je splošna
ljudska zahteva vsaj v teh krajih.

Polagoma bo izginil tudi iz naše dežele kra-
jevni pojem »Bogu za hrptom« — in tudi to bo
nemajhna zasluga našega »BOJ«-a, glasnika potrtih,
preganjanih in trpečih v našem vrlem ljudstvu.
Vrle šentrupečane stavljam kot vzgled tistim na
videz naprednim krajem, kjer se ne najde dovolj
idealizma in moči za ustvarjanje nove bojevnike
skupine ter jim kličem: na veselo svidenje! Zilani.

Občni zbori in sestanki

NOVO MESTO. Našega občnega zbora, ki
se je vršil 18. febr. t. l. se je udeležilo 110
tovarišev. Tov. predsednik dr. Gros, je ugo-
tovil sklepčnost in se v svojem nagovoru
spominjal našega največjega prvega bojev-
nika Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedini-
telja in njegovega mladega naslednika Nj.
Vel. kralja Petra II. Nato je v enournem
govoru podal zgodovino »Boja« od shoda v
Unionu v Ljubljani pa do danes. Pozival je
tovariše k zvestobi našim načelom in smer-
nicam, ki so v kratkem sledeče:

1. Pravica je temelj naroda brez razlike,
ali je reven ali bogat.

2. Mi zahtevamo revizijo javnih nameščen-
cev glede na stvarno usposobljenost in osebo-
no poštenje.

3. Javna uprava se mora poenostaviti, ne
pokomplicirati.

4. Država more biti močna le, ako sloni
na svobodni, objektivni javni besedi.

5. Javna bremena ne smejo ubijati gospo-
darske moči prebivalstva. Morajo biti razde-
ljena pravično med davkoplačevalce, ne pa
po strankarski pripadnosti, osebnih simpa-
tijah in zvezah.

6. Greh je držati križem roke v tej kri-
zi, vlada naj ukrene, da se kriza omili.

7. Poročilo občnega blagostanja.

8. Doseči je pa to mogoče le v organizi-
ranem narodnem gospodarstvu.

9. Poljedelstvu in zadrugištvu je treba
posvetiti posebno pažnjo. Treba je revidira-
ti kreditno vprašanje.

10. Za delavstvo zahtevamo najpopolnej-
šo zaščito, odnos med delom in kapitalom se
mora pravičneje urediti, kakor je današnji.

11. Današnja prosveta je zastarela. Treba
je vzgojiti človeka s potrebnim zaupanjem v
sebe in sposobnega za življenje s čutom od-
govornosti in dolžnosti napram človeški dru-
bi in državi.

12. Neobhodno potrebno je, da se krivci,
ki so dovedli narod in državo v današnje
brezupno stanje in, ki so izkoriščali dr-
žavo in gospodarsko moč prebivalstva v se-
bične osebne namene, kaznujejo ter da se
storjene krivice popravijo prizadetim pred-
vsem na stroške krivcev.

V nadaljnjem govoru je pozval k slogi, ker
le v jej je moč in da gremo z novim upom

na delo v bodočem letu ter da ostanemo ne-
omahljivi in pogumni. Naše glasilo je »Pre-
lom« in tega naj vsakdo čita. Budno treba
paziti kar se godi okrog nas. — Sledilo je
poročilo tajnika, blagajnika in čitanje spre-
memb v naših pravilih, ki so bila nato spre-
jeta s 109 glasovi. — V odbor so bili izvo-
ljeni: dr. Gros, Klemenčič, ing. Urban, Osol-
nik, Pavlič, Weble, Knaflič, Murn Rudolf, Pi-
cek, Setine, Tomažič, Kunstelj, Ozimič, Pel-
ko, Dular, dr. Polenšek, Barborič in Kucijer.
Konstituiranje odbora se izvrši na odborovi
seji. Sklenilo se je še sklicevati pogosteje
članske sestanke, nakar je predsednik za-
ključil lepo uspešno zborovanje.

RAJHENBURG. V nedeljo, dne 24. febru-
arja se je vršil redni občni zbor skupine bo-
jevnikov v Rajhenburgu ob polnoštevilni
udeležbi članov. O. I. O. je zastopal tov. Fab-
jančič iz Ljubljane. Ob 9. otvoril tovariš pred-
sednik Kržišnik občni zbor, pozdravi vse na-
vzoče, ter se v primerem nagovoru spomni
tragične smrti blagopokojnega kralja Ale-
ksandra I., kateremu zakliče zbor trikratni
»Slava«, ter po nadaljnjem govoru našemu
mlademu kralju Petru II. trikratni »Živijo!«.
Nato poda predsednik Kržišnik izčrpno pred-
sedniško poročilo o zgodovini nastanka naše
organizacije, o vseh mogočih ovirah, ki jih
je bilo treba premagati, končno je pa tudi
dal zaslužene lekcije najgusnejšim izvrž-
kom človeške družbe, denuncijantom in ova-
duhom. Za tem so dali svoja poročila ostali
funkcionarji. Sledilo je poročilo tovariša de-
legata O. I. O. tov. Fabjančiča iz Ljubljane.
Posvetil je v nejasnost, ki je zadnje čase na-
stala v »Boju«. Njegov skeleči humor in zra-
ven tega stvarno izvajanje sta žela mnogo
odobravanja. Za njim so govorili številni za-
stopniki sosednih organizacij iz brežiškega
in krškega okraja. Nato so bila prečitana
pravila in soglasno sprejeta. Pri volitvah je
bil izvoljen z malimi dopolnitvami ves stari
odbor in sicer: **Predsednik** Kržišnik Ludvik,
trgovec, Rajhenburg, **podpredsednik** Lipov-
šek Leopold, tajnik Šturm Jurij, blagajnik
Miha Zmavc. **Odborniki:** Zakšek Jožef, Za-
vršnik Alojz, Rihter Jožef, Fabjančič Avgust,
Vodopivec Jožef, Pribožič Franc, Lipoglav-
šek Franc, Kunšek Anton, Grile Karol, Mirt
Martin, Kranjc Jožef, Skoberne Franc, Sko-
čir Marko, Bevc Ivan, Kožar Ivan, Kukuvi-
čič Rok. — **Namestniki:** Zagar Franc, Hla-
stan Martin, Ašič Anton, Fabjančič Alojz, Če-
šek Martin, Abram Franc, Gačnik Miha, Zu-
panc Jožef, Ribič Franc, Kunej Dominik.
Nadzorni odbor: Švajcer Alojz, Vranetič
Franc, Kadivnik Jožef, Demšar Lovro, Budna
Avgust. **Razsodišče:** Švajcer Alojz, Vranetič
Franc, Radi Ivan, Česek Martin, Pavlovič
Ivan. — **Dramatični odsek** postane po sklepu
obč. zbora kulturni odsek, ki je pooblaščen
ustanavljati razne pododseke kakor pevske-
ga, godbenega itd. Predsednik Fabjančič Av-

Vinko Gaberski:

1914—1918

(Nadaljevanje.)

X.

SKROMNI JUNAKI.

Koliko je bilo za vojne junakov in kakšne
posle so opravljali! Vsi pa sedaj pravijo, da
so bili v vojni in morda pripovedujejo str-
mečemu svetu o čudežih junaštva, ki so jih
delali. Pa ni bilo vse tako. Često je res, da
ravno tisti, ki so najmanj doživljali, delajo
videz, da so bili prav povsod tam, kjer je
bilo najhujše. Ene glasne in polno izrečene
besede o »fronti« je dosti, da misli poslušal-
lec, ki vojne ni bil deležen, na vse grozote
in strahote sveta. A fronta in vojna je pojem,
ki se da zvijati in natezati, kakor komu dra-
go. Fronta in vojna segata včasih prav daleč
v zaledje, odkoder je po več dni potovanja
do prvih bojnih črt.

To ugotoviti je potrebno, da bo moči vi-
deti, kdo vse je bil na fronti in da vemo,
za kaj vse so na fronti potrebni ljudje. Bilo
je raznih dolžnosti in opravkov, nujnih in
nepotrebnih. Za vsako reč je moral biti pri-
meren človek, da so kolesa tekla in da se voz
ni sam od sebe ustavil.

Čuden mož je bil general, ki je bil nekaj
časa komandant v taborišču. Star človek se-
veda, da od njega niso mogli več mnogo
zahtevati, ali mu pa niso hoteli dosti pove-
riti. Drugače je bil orjaški možina, nekoliko
prisiljeno raven in pa neznansko dostojan-
stven. Imel je komando, i seveda. Oh, to je
pojem. Vsak komandant mora imeti koman-

danta, adjutant druge pomočnike, ti pa ljudi,
ki so res za delo. Tako je bilo tudi pri nas.
Bilo je lepo urejeno in tako dobro naprav-
ljeno, da komandanta delo res ni težilo. Še
dolgočasil se je.

Da bi si nekoliko skrajšal bridki čas voj-
ne, se je rad dvignil in krenil po taborišču
na ogled. Počasi je hodil med ograjenimi od-
delki taborišča in je skozi žičnate mreže opa-
zoval vrvež. Včasih je srečal koga, ki ga je za-
nimel, ter ga pokroviteljsko vprašal, kdo je,
odkod in kaj dela. Ker je vsakdo imel vsaj
nekaj posla, on pa nič, je v vsakem slučaju
videl, da je mož, ki ga srečuje, neobhodno
potreben v taborišču. Tako ni bil nikdo ni-
koli premeščen ali odpoklican.

General ni storil nikomur nič hudega, še
žal besede ni bilo čuti. Nekoč je pa celo iz-
javil, da smo vsi tovariši. In je menda res
verjel svoji besedi. Dober mož je bil. Od-
zdravil je na vsak pozdrav. Salutiral je se-
veda samo polkovniku in podobnim, nižjim
je pa samo roko nekoliko dvignil za pozdrav.
Poročnikom se je dobrodušno nasmehnil, na-
rednikom in takim je nekoliko pomežiknil,
a kar je kaj drugih, jih pa sploh ni videl.
Tako smo vsi z njim dobro izhajali.

Mene je imel prav rad. Ko bi bil on ostal
na svojem mestu, bi bil jaz nemara tako
napredoval, da bi si še zvezd ne bil utegnil
sproti šivati. A nekega dne je izginil iz ta-
borišča.

Nekaj časa je bil hroma desna roka temu
komandantu star polkovnik, ki je že bil v
pokoju, a se je skobalil na branik domovine.
Bil je Oger in je imel nemško židovsko ime
Weiss, pa je bil vkljub temu dober kristjan,
ker je slastno jedel svinjske pečenke. Sicer
je bil počasna dobrčina, ki ni nič napravil
in nič pokvaril. Po tem, kar sem napisal o

generalu, tudi ta polkovnik ni imel nobenega
dela. Zato si je dolgočasje po svoje prega-
njaj. Najrajši se je plazil ob notranji strani
plota v južnem delu taborišča, ki je tam
mejilo z redkim gozdom, logom bi rekel. Čim
je opazil na kaki veji vrano, je položil puško
na žico v ogradi in opalil. Iz vran so mu mo-
rali delati juho. Trdil je, da je to gosposki
užitek. Potem pa še žledčki in jetra pose-
bej, pa malo riža, če je.

Ko je zmanjkalo vran ob robu gozda, je
vzela službena potreba tudi polkovnika.

V Italiji pa smo imeli podmaršala, ki ga
tudi drugje omenjam. Bil je v letih, o kate-
rih se pravi, da so najboljše. To pa zato, ker
niso več dobra. Ta gospod je bil titular vi-
soke komande, komandirali pa so seveda dru-
gi po mili volji in obračali vse po svoje.
Tako on prav za prav ni imel nobenega
opravka. Pač, baviti se je začel z gojenjem
belušev. Na vrtu za svojim stanom si je dal
napraviti dolgo gredo, ki so mu jo primerno
zrhljali in pognojili. Potem so grebli sa-
dike in prevzvišenost je čakala, kaj bo. Ti-
stih visokih glinastih pokrovov za povezniti
je bilo dovolj pri roki. Kultura je v krasnem
vremenu ob lepi pažnji sijajno uspevala. Be-
luši so rastli kakor koprive. Kako lepo je
bilo gledati gospodarja, ko je hodil okoli na-
sadorov, se sklanjal sedaj tu, sedaj tam, pri-
vzdignil klobuk in ga zopet zadovoljno po-
veznil na plemenito rast. Še ponoči je včasih
krenil na vrt in je kakor budna straža ob-
šel polje svojih upov. Tam se je obetalo sto
užitkov za razvajeno gosposko grlo.

Žarko italijansko solnce se je tako ljubko
smehljalopotuhnjencem v glinastem oklepu,
da so nehoti klili njemu nasproti. Žolteli so
in zoreli, da je bilo veselje. Nekega večera
pa je napočila za nje noč usode.

Kaj vem kakšni visoki gostje že so bili na-
povedani. Divizijonar je podoficirju in dru-
gim, ki jih je bil vzel s seboj na poslednje
ogled, na vrtu izjavil, da jutri zarana bo
treba izkrciti blagorodno rastlinico, da bo
opoldne zamasljen in zabeljen na gosposki
mizi. Kakor se pač za izredno gospodo spo-
dobi.

Pa da bi te! Ko so ob svitu prišli po letino,
je ni bilo. Ponoči se je bil pritepel iz prijatelj-
skih vrst sovražnik, ki ni sejal ljulke, pač pa
ukral žlhanino. Pri komandi je bil potem pol
ure na daleč po vseh kočah, kjer je stanoval
kak oddelek, velik poplah in na vse strani
so nekaj dni preiskovali, kdo je nesposljljivi
tat. A ni ga bilo, belušev pa tudi ne.

Obed pri komandi je bil seveda brez ba-
hatih belušev in bolj skromen. Njegova prev-
zvišenost je bila precej potolčena. Kaj pa
mislite, koliko prečutih noči, skrbi in znoja,
pa tako malo spoštljivosti pri podložnikih!

Ko sem bil pri polku, je tam služboval
star major, ki je bil magaciner nad magaci-
nerji. Koliko je bilo tam zbranih in sphanih
raznih cap! Kdor je prišel k vojakom, se je
moral sleči in oddati hlače, suknjo, klobuk
in kar je takega. Samo perilo in čevlje si je
smel obdržati za erarsko rabo. Civilnim za-
devam niso posvečali posebne pozornosti. Vo-
jakovo preteklost so trdno zvezali, pritrdili
so na sveženj listič z imenom, na poli pa-
pirja pa so posebej zabeležili ime, številko
svežnja in vsebino po rubrikah: hlače, suk-
njič, suknja, klobuk, kapa in tako naprej.
Ta posel ni bil preveč zapleten. A kar je bilo
enostavno, je bilo treba pri vojaki podvo-
jiti in potrojiti, da je bilo bolj zvito in za-
motano. Reč je bila posebno dobra, če jo je
delalo čim več ljudi dolgo časa.

Za take namene je bil tisti major pravi

gust, režiser Viktor Zemljak. Ostali funkcionarji se izvolijo na posebnem sestanku članov kulturnega odseka. — **Socijalni odsek:** Predsednik Ribter Jožef, odborniki: Demšar Lovro, Radi Ivan, Zakšek Jožef in Zakonjšek Jožef. Pri volitvi odbora se je gledalo strogo na to, da so vse okolice našega obširnega rajona pravično zastopane, istotako tudi vsi stanovi, ker le tako lahko upamo, da bomo uspešno delovali po našem načrtu. Pri slučajnostih je tovariš Kadivnik v daljšem govoru temeljito obračunal s tistimi, ki ne uživajo simpatij bojevnikov kakor tudi ne bojevniki njihovih. Za njegovo izvajanja so ga bojevniki nagradili z viharim aplavzom. Nato je bil krasno uspeli občni zbor zaključen. Takoj nato je bila informativna seja delegatov brežiškega in krškega sreza, na kateri so se obravnavale vse aktualne zadeve.

SODRAŽICA. Našega rednega občnega zbora, ki se je vršil dne 10. t. m. v dvorani kmetijskega društva sta se udeležila v imenu O. I. O. tov. Dav. Onič in dr. Kalan iz Ribnice. Po poročilu odbora nam je tolmačil spremembo pravil tov. Onič. Pravila so bila zato sprejeta in sklenjena pomnožitev odbora za enega podpredsednika in tri odbornike. Pri sledečih volitvah so bili izvoljeni: **Predsednik** Gregorič Anton, pos. in trafikant, Sodražica. **I. podpredsednik** Oblak Anton, pos., Graben. **II. podpredsednik** Arko Anton, pos., Gora. **tajnik** Pust Ivan, pos. in kolar, Sodražica, **blagajnik** Pšenica Anton, pos. sin, Sodražica, **gospodar** Petrič Anton, pos. Sodražica, **arhivar** Mihelič Jakob, pos., mlin žaga. **Odborniki:** Belaj Janez, delavec, Jelovec, Sodra. Košmerl Jože, delavec, Podklanc, Zajc Franc star., pos., Globel, Cvar Jože, pos. Zamostec, Zabukovec Viktor, pos. Ravnidol. **Namesniki:** Matko Jože, pos., Podklanc, Orazem Ivan, pos., Jelovec, Arko Janez, pos., Gora. **Nadzorni odbor:** Trheln Jože, pos., Zunarce, Rigler Jože, pos., Gornjelaze, Kozina Franc, zidar, pom. Zapotok, Fanko

Gospodu Ivanu Peršuhu,
uradniku
v Ljubljani.

Prejeli smo Vašo okrožnico, ki vsebuje mnoga obrekovanja in netočnosti in karakterizira poleg marsičesa tudi Vašo naivnost in nepoznanje sodobne miselnosti. Hoteli ste trdno bojovniško ladjo zapeljati v umazano strankarsko močvirje, pa je zapihal krepak veter in Vas vrgel s krova. Nam se delo, kot je Vaše, gnusi in bomo vse take elemente, kot ste Vi, imenovali »peršuhovce in jih pometali v morje. Sicer niste imeli nikakega uspeha — nasprotno — in je vse Vaše delo bolj komično, kot pa nam nevarno.

Osrednjemu izvršnemu odboru pa izrekamo popolno zaupanje, naj v bodoče še bolj temeljito pometa take odpadke iz naših vrst.

Rateški bojevniki.

Rateče-Planica, 1. marca 1935.

Alojz, pos. Vince, Zabukovec Janez, pos. Hudikonc. Kot III. podpredsednik je bil izvoljen tov. Anton Košir iz Sodražice, dočim bodo trije odborniki in trije namestniki kooptirani, ko bodo nova pravila potrjena.

ST. PETER V SAV. DOLINI. Na občnem zboru krajevne skupine Združenja borecev Jugoslavije »Boj« Sv. Peter v Sav. dolini, ki se je vršil dne 17. febr. 1935 v gostilni tov. Matko Blaža v Dobrteših vasi 50, je bil izvoljen naslednji odbor: **Predsednik** Matko Blaž, Dobrteša vas, podpredsednik Parfant Valentin, Dobrteša vas, tajnik Čremožnik Franc, Sp. Grošovlje, **blagajnik** Udrih Jože, Sp. Grošovlje, **gospodar** Voli, Franc Dobrteša vas, **arhivar** Užmah Miha, Sv. Peter v Sav. dol. **Ropotar** Peter, Sv. Peter v Sav. dol. **Namesniki:** Horvat Rajmund, Zg. Roje, Četina Jože, Sp. Grošovlje, **Marinčič** Jože, Sv. Peter v Sav. dol. **Nadzorni odbor:** Uratnik Franc, Sredenšek Miha, Smerkolj Franc. **Razsodišče:** Ribič Franc, Sv. Peter v Sav. dolini, Karnovšek Peter, Sv. Peter v Sav. dolini.

GRAJENA. Dne 3. febr. 1935 ob 14.15 uri se je vršil v hiši tov. Petek Franjo, Grajenšak št. 1. redni občni zbor ob navzočnosti 150 članov. Tovariš predsednik odpravlja ob 14.15 uri redni občni zbor, pozdravi vse došle člane ter tudi še posebno tov. dr. Brenčiča iz Ptuja. V svojem govoru se je tudi spomnil tragično umrlega viteškega kralja Aleksandra, kateremu vsi zakličejo trikrat: »Slava!« Obenem pa izraža po mislih vseh vdanost mlademu kralju Petru II. z »Živjole klici. Nato podasta podrobno poročilo tov. tajnik in **blagajnik**, za katera se jima tov. predsednik v imenu vseh članov zahvali. Tov. Brenčič, odposlanec sreske skupine iz Ptuja, nam je poročal o razvoju našega pokreta, kar je tudi zelo precizno izvajal ter žel obilo odobravanja. Sprememba pravil je bila soglasno sprejeta. V novi odbor so bili sprejeti sledeči tovariši: **Predsednik** tov. Felicijan Jakob, podpredsednik tov. Janša Janez, tajnik tov. Bezjak Joško, **blagajnik** Kunstek Matija, **gospodar** Smolinger Jurij, **arhivar** Polanec Janez. **Odborniki:** tov. Toplak Martin, Lovrenčič Franc, Kuhar Jože, Horvat Maks, Kolarič Jože, Lavrič Janez. **Namesniki:** Seruga Tomaž, Totiskovič Filip, Škofič Franc. **Nadzorni odbor:** Petek Franjo, Lerhbaumer Janez, Fuhs Janez. **Razsodišče:** Domitar Franc, Lovrenčič Franc, Hameršak Jakob, Kuhar Jože, Gabrovec Anton. Novoizvoljeni odbor si je vzel nalogo, da se še bolj poglobi v delo, ter da se skupina najmanj še enkrat podvoji.

BREZNICA. Ob navzočnosti 140 mož se je vršil v nedeljo 17. t. m. naš lepo uspeli redni občni zbor, na katerem je delegat O. I. O. tov. Škrbec iz Ljubljane v lepem govoru navduševal tovariše k vztrajnosti v boju za pravice naroda, tov. Resman iz Radovljice pa nam je podrobno pojasnil razloge in potrebo za spremembo pravil, ki je bila nato soglasno sprejeta. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: **Predsednik** Dežman Lojze,

podpredsednik Mulej Anton, tajnik Papler Filip, **blagajnik** Bljak Alojz. **Odborniki:** Slamnik Jože, Pristov Franc, Pristov Janez, Finžgar Janez, Sebat Franc, Maček Jakob. **Nadzorni odbor:** Pretnar Janez, Anderle Alojz, Zupan Janez, Šilar Franc. **Delegata:** Pogačar Jože, Robič Lojze. **Namesniki odbornikov:** Svetina Franc, Prešern Jože, Dolžan Matija.

MIRNA NA DOL. Na občnem zboru krajevne organizacije Mirna, z dne 24. jan. t. l. je bil izvoljen naslednji odbor: **Predsednik** Artur Wurzbach, Lanšpreš, podpredsednik Anton Kaferle, vojni invalid, Mirna, tajnik Vilko Marin, trg., Mirna, **gospodar** Marin Polde, čevlj., mojster, Mirna, **blagajnik** Anton Bulc, pos. sin, Mirna, tajn. nam., Ante Lipovš, Mirna. **Odborniki:** Kurent Janez, Volčje njive, Kolenc Karel, Praprotnica, Lenarčič Jože, Sevnica, Grm Jože, Zunovec, Novak Martin, Cirknik, Krištof Franc, Mirna, Zupet Franc, Sotla, Grm Anton, Zagorica. **Namesniki:** Zaplatar Karol, Sv. Helena, Gracar Anton, Tihaboj, Brajer Jože, Brezovšča, Mavsar Ivan ml., Gor. vas, Kašič Franc, Zabrdje. **Nadzorniki:** Celar Andrej, Mirna, Golob Anton, Selo, Bon Janez, Zabrdje, Zgajnar Filip, Mirna, Siraj Jakob, župnik, Mirna. Delegatov je pet in se volijo lahko sproti, le Lipovž Ante je stalen.

TOPLICE NA DOL. Na občnem zboru »Boja« v Toplicah, dne 17. febr. t. l. je bil izbran sledeči odbor in dne 24. febr. t. l. takole konstituiran: **Predsednik** Zvan Ivan, žand. nar. v pok. in pos., Toplice; podpredsednik Murn Jože, pos. Podturn; tajnik Darovec Miha, čevljar in pos., Toplice; **blagajnik** Beg Karel, pos. sin, Gor. Sušice; **gospodar** Žefran Franc, tesar, mojster in pos., Sela; **arhivar** Bradač Franc, pos., Loška vas. **Odborniki:** Kulovec Alojz, poljedelec, Uršna sela; **Blatnik** Jože, delavec, Soteska; **Nose** Jernej, pos., Verdun; Ravh Ivan, pos. Doblodol. **Namesniki:** Šenica Jože, pos., Meniška vas, Janko Ivan, pos. in trg., Uršnasela; Šenica Anton, pos., Dol. Sušice; Avguštin Franc, pos.

Razgled po tisku

Iz lista »Brazda«, glasilo absolventov kmetijskih šol, Ljubljana:

Vsestransko, od vseh poklicanih in tudi nepoklicanih, se je mnogo govorilo o kmečki krizi in se o nji še vedno govori. Le kmet sam o tem molči: on se je zaril v svojo zemljo in se je skrivil v svoj dom. Zemljo stiska z vso silo, da bi mu dala kar največ iz sebe in ga obvarovala vsaj pred eno samo skrbjo: Kaj bomo jedli? V svoj dom pa se je skrivil zato, da v krogu svoje družine, ki je zvezjo ljubezni zvezana v težkih dneh bolj, kot pa v dnehi obilice, pozablja misel na grozno pošast, ki odpira žrelo, in grozi pogoltniti vse, kar je njemu ljubelega in svetega: njegov stan.

Kmet v našem narodu in tudi v državi močno prevladuje vse druge stanovce. Čudno je torej, da že vsled svoje številčnosti nima take moči in polo-

sin, Gor. Sušice. **Revizorji:** Strojnik Ivan, pos., Dol. Sušice; Poglajen Ignac, pos., Vel. Rigelj; Šmale Ivan, kovač in pos., Podturn, Janko Jože, gost., Podturn. Vsi gori navedeni so iz občine Toplice na Dol.

SLOVENJA VAS. Na ustanovnem občnem zboru dne 3. febr. t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: **Predsednik** Hertiš Jožef, Slovenja vas; podpredsednik Golob Anton, Zlatoličje; tajnik Valant Fric, Hajdina; **blagajnik** Brodnjak Franc Hodoše; **gospodar** Kacijan Anton, Hodoše; **arhivar** Šubernik Janko, Rošnja p. Sv. Janž na Drav. polju. **Odborniki:** Nalberger Janez, Gerečja vas; Jerenko Jakob, Petek Matevž, Slovenja vas; Petje Ignac; Marinčič Alojz; Zupanič Jošt, Hajdina. **Namesniki:** Trbulec Franc; Pušnik Janez, Skorba; Selinšek Fric, Zlatoličje; Skaca Ivan, Hajdiše; Megličar Franc; Drevenšek Andrej; Hajdina. **Nadzorni odbor:** Krepfl Lovro, Starše; Zupanič Franc; Mlakar Anton, Slovenja vas.

SESTANEK V LAŠKEM se je vršil na nedeljo 24. t. m. v »Savinji«. Udeležilo se ga je dvajset oseb, po večini odbornikov iz oddaljenjših krajev, ker so bili ostali zadržani in tudi prepozno obveščeni. Prisostvoval je tudi g. sreski načelnik. Poročala sta delegat celjskega okrožja tov. Prodan in Čuček o vseh aktualnih vprašanih sedanjega položaja. Zlasti se je razvila obširna debata sprito začetka regulacijskih del, ki stopi te dni v izvršitev in pri tem so letele ogorčene pripombe o sramotnih mezdah, ki se ljudem ponujajo s strani uprave podjetja. Za 15—18 Din dnevno naj gara ubogi domačin v vodi in mrazu — tu se vse neha!

Ob tem primeru je tov. prof. Čuček razložil članstvu, kako nujno potreben nam je gospodarski načrt, kako krvavo smo potrebni osnovnih zakonov o minimalnih mezdah in oživotvorenju gospodarskih svetov, ki so nam jih obljubljali štiri leta, pa je ostalo le pri obljubah. Nobena politika ni, ako se zahteva te svete in gospodarski načrt. — Ni pa mogoče voditi nobene zdrave ljudske politike brez tega in zato dvigamo naš glas, naj se vendarle enkrat že začne resno misliti na izvedbo davno podanih obljub.

zaja, ki mu gre. Saj ga vendar drugi stanovi nujno rabijo, posebno pa ga rabijo tisti, ki hočejo biti »voditelji« naroda! In res, če pogledamo v zgodovino, vidimo, kako so se včasih vse stranke zanimale za kmeta, toda žal — samo v času volilnega boja. Celotno strogo »gospodarsko« opredeljene stranke so kar na mah postale prijateljice kmetov in strogo na delavskem stališču stoječe stranke niso na kmeta pozabile ter so ga vabile med »delovne stanovce«. Tako so vsi hoteli kmetu najboljše, ko se je šlo za glasove; — takoj pa, ko je bil oddan zadnji glas na volišču, — so vse stranke na to po-

Kemično čiščenje oblek, pranje in svetlolikanje Šavs Stane, Ljubljana Tyrševa c. 36, Cerkvena ul. 1

mož. Ze to mu je bilo hudo, da se civilna služila meni nič tebi nič zvežejo in odložijo po kratki manipulaciji. Mar se ne bi mogla zadevati vsako leto vsaj štirikrat premetati iz kota v kot? Ne rečem, da bi morali pri tem razdelati in zopet povezati vsak sveženj, ali takole tu in tam katerega pa bi se že smelo preskusiti. Potem bi bilo važno, da se umazana ciganija nekoliko premeša. To, kar je na tem koncu, se spravi na ono stran v magacin, in pa narobe. Ljudi je dovolj ali pa se še piše po koga s službenim listkom. Na primer: Nujno bi potreboval enega podoficirja in sedem mož, med temi tri dobro pisane. Gre za očiščenje erarskih dobrin.

Da, erarske dobrine. Te pa te. Plašče je vestni major dal razvrstiti v sive in črne, oglodane, umazane, raztrgane, zakrpane, stare, hudo stare, nerabne in ne vem kake še. Dobrega pa ni bilo nobenega. Čevlje in hlače je sodil po sličnih predpisih, bluže pa seveda tudi. Samo da je tu dal še posebej podčrtati, koliko jih je iz — kopriv. In vse to so morali imeti pismeni ljudje stalno v evidenci. Črtali so si z ravnili pole papirja in zlasti važno je bilo, da so bile črte ravne in vzporedne, rubrike pa enako velike in druga drugi podobne kakor grah grahu. Ko je bilo vse v redu načrtano in spisano, je vedno koga zalotil, ki je znal še lepše pisati. Moral je sestiti za veliko vegasto mizo, pa je tam zopet liniral in vse prepisoval, da mu je jezik uhajal. Med tem pa so magacinerji izdajali komade na novo dohajajočim, a mnogi odhajajoči so tudi dobivali svoje reči. Tako seveda ni bilo nikoli nič točno in prav, kar so nalirali in popisali pod vodstvom vestnega majorja.

Možu je šla zadeva silno na živce. Bil je v službi noč in dan. V jutru je prišel v pi-

sarno, pa je rekel, da se je ponoči spomnil tega ali onega, in potem je bilo treba takoj vse prevreči, kar so bili prej napravili. Posedel je zamišljen za mizo, včasih se je vstopil na prag in bulil v sklade v magacinu. Zgodilo se je, da je včasih vstal sredi med obedom in se ni več vrnil. Nekoč dne sem pa čul, da se mu očito meša. Spravili so ga daleč od magacinov, liniranih pol, razdelanih čevljev in raztrganih oblek.

Ej, vojna; kolikor je rabila ljudi, toliko usod jim je delila.

XI. DOPUST.

Dopust! To je za vojaka velika beseda. Razprema je pa beseda besed. Vojak odrine v službo in še preden se je ločil od svojih, ga izprašujejo, kaj pride na dopust. On jim obeta, da morda prej nego si sam misli. V miru se je dalo verjetno računati, da bo vojak za božič ali za veliko noč doma. In čisto natanko je vedel, kdaj se razpremi in sleče vojaško suknjo. Za vojne pa ni bilo tako.

Kdor je odhajal na vojno, mu ni šlo po glavi, kdaj pride na kratek oddih. Njemu je šlo za več: Kdaj bo konec in kakšno ho potem življenje. Tako kratka bo ta zmotna človeštva, da bo vojne konec, ne da bi bilo vmes treba kakega dopusta, si je mislil marsikdo. Pa se je zmotil. Vojna se je vlekla in vlekla, dokler se ni utrujena nehala.

Ne vem, da bi bil imel vojak kako pisano pravico, da ga morajo ob času pustiti na dopust. Spominjam se, da so nekateri šli že čez nekaj mesecev, dočim drugi dolgo niso bili deležni te dobrote. Jaz sem čakal na prvi dopust dve leti, najbolj pač zato, ker so bile razmere take, da se nisem maral dovolj bri-

gati zanj. Kaj pa sem se hotel potikati okoli, ko je skoro vseeno, kje sem. Iz taborišča, ko sem bil pri Rusih, sem pa le odšel za tri tedne v Ljubljano, gledat, kaj dela moja nedočakana usoda, ali kakor bi se nekakšnim nevestam smelo reči. A glej, komaj sem prišel tja in se nekako uredil za dostojno življenje civiliziranega človeka, je že prišla brzojavka, da se moram takoj vrniti. Kaj bi neki bilo? Na fronto gotovo ne pojdem, ker še nisem zrel in »sposoben za ven«. Kaj torej? Mislim sem na to, ugibal o onem, ampak posvetilo se mi ni. Mogoče da se zopet začne gnjavljenje? Pomladi leta 1917, ko se je pripravljala majska deklaracija, smo mi vojaki mnogo modrovali. Da bi bil pred nezanesljivim človekom zopet kako neprevidno zinil?

Srce mi je bilo, ko sem stopal iz Amstetena po cesti proti taborišču. Mirno sem vprašal, čemu mi kratkoročni dopust. Pa mi pravijo, da je prišlo od polka, da moram nemudoma zopet na Dunaj, da bi me temeljito preiskali, kajti zdravniško spričevalo, ki me proglasa za popolnoma nesposobnega, ne more več držati. No, sedaj bo pa konec glorijske. Ker sem se dolgo hrabro držal v zaledju, dobim za konec še nagrado v obliki maršrute na fronto.

Drugo dopoldne sem bil že na Dunaju nekje na Rennwegu. Velikanska bolnica. Zdi se mi, da so tam zbirali same take, ki jim kje drugje niso mogli do živenga. V jutru so me potem poklicali v ordinacijsko sobo, kjer so že imeli moj dolgovezni akt. Vprašali so me, kako je kaj z mojim železdem in zdravjem sploh. Ker sem bil silno slabe reje, žolt in zelen in ves nervozen, sem takoj ujel vprašanje in odgovoril, da bi z železdem še nekako šlo, ampak črevesje in pa drugo je čisto za nič. Superarbitriran sem namreč bil

zavoljo črev, ki se jim da najtežje dokazati, da so zdrave. Ali gospoda niso hoteli poslušati mojega izmotavanja, nasprotno, prisilili so me, da sem teščaj pojedel pol slabe zemljice in na njo izpil kozarec vode. Takoj potem pa mi je neki rabelj porinil skozi goltanec v želodec cevko, s katero mi je užitek izpumpal. Tretje jutro so mi zopet na teščaj sporočili, da sem zdrav kakor žrebelj. Ko sem skromno omenil, da se zaradi želodca sploh nisem nikdar pritoževal, ampak da črevesa ne držijo, mi je šef salomonsko razodel, prvič zaradi slabega želodca, da itak skoro ne bomo imeli ničesar več žreti (fresen), drugič pa zavoljo črev, da naj le mirno naprej s... saj smo itak vsi skupaj v d... Nemški se to posebno krepko čuje. Si morete misliti, kako me je razveselilo to generalno pooblastilo, in kako me je okrepila zavest, da nisem sam tak. Po teh obredih so me vrgli zdravega iz bolnice. Potolažen sem odkolovratil.

Nisem se žalostil, saj je vsake pesmi nekoč konce. Šel sem v hotelsko restavracijo, kjer sem preskusil svoje zdravje ob hudem konjskem gulažu in trdo kuhanih jajcih. Resnično, zdrav sem in še danes živ.

Po vsem tem in pa ker so začeli v taboriščih zamenjavati Slovane, Italijane in Romune z baje bolj zanesljivimi Nemci in Madjari, sem moral biti pripravljen, da pojdem skoro k polku in potem kam naprej. Zaprošil sem na novo za dopust, ki sem ga dobil. Ker vem, da je vsakdo nekako sam svoje usode gospodar, sem se izogibal Ljubljane, ter sem rajši šel k svoji sestri, ki je bila takrat v Radovljici, kamor je bila prišla za možem, ki je zavoljo neznatne invalidnosti takrat že služil v zaledju.

(Dalje prih.)

zabile, kar so obljubljale ob času volilnega boja; kmet po volitvah ni pomenil nič več, kot prej, preden se je volilni boj pričel!

Bridke izkušnje vendar niso kmeta navajale, da bi pričel hoditi svoja nova pota, ampak so ga vodile v duševno otopelost: »Vsak nas vidi samo tedaj, ko nas potrebuje, sicer se nas niti v mislih ne spominja!« Ta sodba je bila sicer žalostna, a povsem odgovarjajoča.

Čisto enako je še tudi danes! Vse govori in dela za kmeta, toda ko pogledamo za uspehi, nas postane strah, ker kmet je čisto na koncu svojega gospodarstva; njegovi reševalci pa se gnetejo po raznih pisarnah, za raznimi pisarniški mizami, v sejnih sobah raznih organizacij in delniških družb, pa v zborovalnih dvorah in na govorniških odrih; in žive z zavestjo: čim slabše se kmetu godi, tem bolje je za nas; ker vse potrebščine, ki jih od kmeta rabimo, tem ceneje dobimo, čim bolj se pod težo razmer krivi kmetov hrbet — in s težavami obložen kmet tudi uboga rajši!

Od časa do časa se sicer pokaže med kmetski gibanje za izboljšanje nevdzdržnih razmer, toda taka gibanja kaj hitro zaidejo na stranpota, ker hitro se pridružijo takemu gibanju kakšni gospodje: ki hočejo iz gibanja kmetov doseči zase osebni dobiček, pa naj bo kakršne vrste že. Kmetje pa so za eno bridko izkušnjo bogatejši, ki utrjuje v njih zavest: »Nič nam ni mogoče doseči, le drugi imajo dobiček od nas in pridejo na svoj račun!«

Kakor je bridko, pa je vendar resnično, da ima kmet premalo zaslonbe v inteligenci, ki bi ga res vodila iz notranje zavesti, da je kmetu treba pomoči; večina naše »inteligence« je sicer pripravljena voditi kmeta, toda noče kmetu v prvi vrsti koristiti, temveč prvo korist od takega dela pridržuje sebi in potem pridejo šele na vrsto koristi kmeta, ali pa sploh ne!

Ali nismo imeli in še imamo stanovske kmečke organizacije, ki so imele in imajo jako lepe programe za povzdigo kmečkega stanu, toda — kdo jih izvaja? Povsod so bili in so na glavnih mestih ljudje, ki so imeli in še danes imajo nalogo, delovanje voditi tako, da kmeta vodijo v gotov politični tabor. Nikjer resne skrbi in resnega dela za izboljšanje kmečkega položaja! Zato in večinoma samo zato kmet s tako previdnostjo in nezaupa-

njem gleda vse »stanovske kmečke« organizacije, ker jih drugače gledati ne more po tolikih izkušnjah, da ga vedno gotovi krogi potom »stanovske« organizacije skušajo samo izrabiti!

Ker se kmeta tako izrablja, se nam vsiljuje vprašanje, zakaj kmet ne seže po samoobrambi in ne izključi vseh vsiljivcev, ter se ne organizira na lastno pest? Za tak preobrat ni naš kmet dovolj močan; pa ne, da bi ne imel za to potrebnih in zadostno izobraženih mož v svoji sredi, ne da bi kmet sam tega ne želel; — temu so nasproti postavljene druge ovire.

O teh pa prihodnjič!

»Akademski glas«, Ljubljana. 68 brezposelnih profesorjskih kandidatov v Sloveniji je pred tednom osnovalo posebno društvo, katerega članstvo bo vključilo temu, da imamo že preobilico društev, stalno raslo, ker bo ob vsakem izpitnem terminu na filozofski fakulteti pridobilo lepo število novih brezposelnih članov.

Kot zaznamuje Trgovska, obrtna in industrijska zbornica porast trgovskih in obrtnih odgovorov, zaznamuje Policijska uprava porast društev, ki se že v svojem naslovu ne ženirajo proglasiti z brezdeljem. Klub brezposelnih intelektualcev, klub brezposelnih srednjih tehnikov, klub brezposelnih diplomiranih filozofov, katerim bo sledila nepregledna vrsta novih strokovnih brezposelnih klubov, so znak časa, ki ne pusti mladim ljudem do kruha. Množici brezposelnih delavcev in nametancev so se po vsem svetu pridružile množice brezposelnih inteligentov, da se je med njimi podrla ograja, ki je vse do tega težkega trenutka tako trdno stala med razredi. In kljub temu, da v Jugoslaviji vedno trdimo, da smo mlada država, ki ima ogromne naravne zaklade, ki jih bo treba šele izkopati, da imamo vodne sile, ki jih bo treba šele izkoristiti, da je naše ljudstvo potrebno prosvete, da moramo dvigniti eksistenčni minimum in skrbeti, ker smo agrarna država, predvsem za kmeta in dvig njegove produkcije ter izboljšanje njegovih higienskih razmer, je prepuščena množica mladih ljudi, ki bi bila ob drugačnem ustroju družbe res edina sposobna izvesti vse te besedne načrte, brezdelju.

Dopisi

VELIKI KAMEN.

Poslušajte o kristjani, naših občanov mili glas! Pod občinskim jarmom vse vzdihuje,

Tako nekako bi se mogla glasiti pesem vseh tistih prebivalcev bivših občin, katere so bile pri zadnji komasaciji združene v sedaj toliko hvale opevano občino Rajhenburg (Senovo). Nas so gotovo priklopili tja samo zato, da postanemo njihova dobra molzna kravica in da pomagamo lečiti s evenkom njihove stare grehe, namreč tisto malenkost dolga na Senovski šoli, ki se izraža v nekaj milijonih.

Kje ste sedaj tisti Velikokamenski tiči, ki ste tako žvrgoleli in gostoleli v Senovskem rajnu? Da-li so se Vam peruti že pobesile?

Slišali smo, da se na omenjeni občini vsako leto sestavlja proračun samo zato, da jim je bolj vroče, ker se itak od merodajne strani prav nič ne vpoštevata, kaj tisti gospodje sestavijo. Namreč: sestavi in zaključi se kar 120 % občinskih doklad, misleč, to je malenkost za kmeta in obrtnika. Pa kaj groza se godi! Davčna uprava pa pobira kar 150 % in tudi 300 %, to seve kar po starem, ker so grehi tudi stari. In tako se godi, da se mi Velikokamlani in Mrčnoseleci dobro zavedamo, kaj je senovski raj...

BIZELJSKO. Gasilska četa je imela 27. januarja letni občni zbor. Skupina Borcev je vložila prošnjo pri Gasilski četni, da da nam Borcem Gasilni dom na razpolago za naše seje in zbor. Med slučajnostmi je prišla naša prošnja na vrsto. Predsednik gasilske čete je našo prošnjo omenil in jo dal takoj na glasovanje z vprašanjem: »Kdo od navzočih je proti tej prošnji Borcev?« Takoj je dvignil roko gospod šolski upravnik in njegovo razočaranje je bilo veliko; oziral se je po dvorani in videl, da je edino on sam proti temu predlogu. Še večje iznenadenje je bilo, ko je opazil, da sta tik pred tem predlogom dva mogočnejša zastupila dvorano, ker sta takoj spoznala, kje in med kom se nahajata. Predsednik čete je dal na glasovanje drugo vprašanje: »Kdo je za to, da damo Borcem dvorano na razpolago?« Kakor en strel iz puške so vsi navzoči razven imenovanega dvignili roke — torej vsi za »Boj!« Skupina borcev se s tem Bizeljski Gasilni četni najlepše zahvaljuje, da nam da brezplačno na razpolago svoj Gasilni dom. Bizeljski mogočnejši so takoj stopili v ofenzivo. Predsednik »Boja« tovariš Fr. Smerke je dobil anonimno pismo. V tem pismu so trije naši

tovariši omenjeni, da naj njih tovariš Smerke zapusti, ker njega eden tudi nesramno izkorišča. Ako jih tov. Smerke zapusti, in gre z njimi, postane pri bodočih obč. volitvah celo župan! Mi Borci pa odgovarjamo vam mogočnejšem, da ni potrebno in tudi nimate več zaslonbe v našem narodu, da bi ponujali županski stolce našemu hrabremu načelniku. To delo bi lahko napravili pri zadnjih obč. volitvah. Sedaj bo ljudstvo itak samo spregovorilo in zahtevalo: »Borci, stopite na plan, dovolj je nam!« Mi Borci vas opominjamo, položite roke od nas, nas ni treba prati, ker smo čisti, ako potrebujete čistilo za vas, damo vam žvepleno kislino na razpolago! Borec.

Drobni oglasi

Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne **dr. G. Piccolija** v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

TOVARNA VOLNENIH
TKANIN

**RES VAŽNA IN VESELA
VLADA TEOKAROVIC NOVICA
& KOM. V PARAČINU**

je znižala z 2. marcem svoje cene tako, da dobite sedaj sukno za katero ste plačali pred 2. marcem Din 180— do 200— za Din 120 — do 140—

Vabimo Vas v trgovino v **Ljubljani, Gradišče**, nasproti drame, da se o tem overite ter se poslužite te ugodnosti.

Barve, lake, firnež in vse v slikarsko in pleskarsko stroko spadajoče predmete nudi najugodnejše in v prvovrstni kvaliteti

»**Lustra**«, **V. Laznik, Ljubljana**
Gospodsvetska cesta 8 (poleg Slamiča), telefon št. 27-53
Člani »Boja« s člansko izkaznico, poseben popust!

Veletrgovina z železnino

PETER MAJDIČ

»**MERKUR**«

Celje Kranj

dobavlja vse v stroko spadajoče predmete najpovoljnejše.

Svoji k svojim! Zahtevajte ponudbe!

Doma in na tujem

Prve razrede na vseh potniških vlakih je s 1. marcem ukinil prometni minister. Izvzeti so oni potniški vlaki, ki vozijo mednarodne vagonne v lokalnem prometu. Prav tako se ukine II. razred na vseh tovarnih vlakih, ki prevažajo tudi potnike, in na vseh stranskih progah. V Sloveniji pride za zadnje v poštev proga Kranj-Tržič.

Potne liste nameravajo ukiniti med državami Male antante (Jugoslavija, Čehoslovaška, Romunija).

Zaradi tihotapstva ponarejenih jurjev je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen italijanski državljani Mauri Giorgio na dve in pol leti robije in 1000 Din denarne kazni. Po prestani kazni se izžene iz naše države. Mauri je v noči med 28. in 29. avgustom 1933 prinesel v Ljubljano zavoj, v katerem je bilo 100 ponarejenih tisočakov, ki so bili izdelani v Trstu. Te tisočake so potem njegovi pajdaši po Ljubljani skušali spraviti v promet.

22 milijonov dinarjev bo stala moderna cesta iz Zemuna v Novi Sad, ki jo prično v naslednjih mesecih graditi.

Nestalno vreme vlada zadnje čase po vsej državi. Dočim se je v drugi polovici februarja zdelo, da bomo doživeli prežgodnjo pomlad, so nam zadnji dnevi februarja prinesli deževje, ki se je močno občutilo zlasti v južnejših krajih države. Več rek je narastlo in preplavilo bregove. Zlasti mnogo škode od povodnji je v Črni gori, kjer je celo Skadersko jezero prestopilo bregove. Izprazniti so morali več mest in vasi. — V splošnem pa so vremenoslovci mnenja, da nam zima ne bo več dosti nagajala in da bomo brez pretresljajev prešli v lepo pomlad.

Novi ljubljanski župan dr. Vladimir Ravnihar je bil 28. febr. zaprišen. Ob isti priliki je ljubljanski občinski svet imenoval bivšega župana in sedanjega bana dr. Dinka Puca za častnega meščana ljubljanskega.

Čedalje strožje sodijo ponarejevalce denarja. Te dni je ljubljansko apelacijsko (bivše višje deželno sodišče) razpravljalo o prizivu državnega tožilca, ki ga je vložil glede kaznovanja 7 ponarejevalcev kovancev po 10, 20 in 50 Din iz Most pri Ljubljani. Ti so bili letos 4. januarja pred okrožnim sodiščem obsojeni na kazni od 4 mesecev zapora do 2 let robije. Apelacijsko sodišče jim je kazen občutno zvišalo, in sicer za skoraj trikratno mero prejšnje kazni. Glavni obtoženec je dobil 5 let robije.

Gripa (španska bolezen) razsaja po vsej državi. Vse polno ljudi je bolnih, tako da so skoraj vsi uradi polno prazni. Zlasti se pozna razsajanje gripe med šolsko mladino. V Beogradu, Zagrebu in Sarajevu so morali zapreti vse šole za 8 dni.

Velik komunistični proces se vrši v Beogradu pred državnim sodiščem za zaščito države. Na zatožni klopi je 15 Slovencev, po večini akademikov, ki so obtoženi komunistične propagande. Ko to pišemo, obsodba še ni razglašena.

1,300.000 Din za javna dela v dravski banovini. Ministrski svet je na predlog gradbenega ministra sprejel uredbo o javnih delih v nekaterih banovinah. Za dravsko banovino je določenih 1,300.000 Din. S tem denarjem se bo preložila državna cesta v odseku Medno-Medvode, zgradil železobetonski most pod Seničico, obnovil lesen most čez Loznico, regulirala Sava v ljubljanski

okolici okrog Šentjakobskega mostu in pri Litiji, Savinja pri podvinjskem mostu in Drava pod Ptujem.

Za avtomobilsko cesto Ljubljana-Sušak. Ze mnogo let se čuti potreba po moderni avtomobilski cesti iz Ljubljane na Sušak. Te dni so se v Ljubljani zbrali župani in občinski odborniki Notranjske ter trije zastopniki čabrskega sreza. Po izčrpnem referatu starotrzkega župnika g. Hafnerja so se vsi zedinili na to, da je treba to cesto izpeljati čez Notranjsko. Izvolili so tudi svoj izvršni odbor, ki bo propagiral graditev te ceste. Zborovalce je sprejel tudi ban dr. Puc, ki je obljubil, da bo to zadevo po svojih močeh podpiral.

Vlak je razmesaril na ptujskem kolodvoru zavirača Avgusta Zorca. Ko se je vlak že ustavljal, je Zorc skočil z vagona, vendar tako nesrečno, da je s suknjo obvisel na kljuki pri vratih. Ker se ni mogel pravočasno osvoboditi, je padel med vagonne pod kolesa, ki so ga povsem razmesarili.

57 milijonov dinarjev davkov je plačal v preteklem letu Maribor z okolico. V mestu je prišlo na vsakega prebivalca 1131 Din davka, v okolici pa na vsakega 166 Din.

Pri pogrebu svojega očeta je znozel mladi Korač iz Kroga pri Murski Soboti. Po pogrebu se je upijal in v blaznosti navalil na nekega trgovca in njegovo ženo ter ju hudo poškodoval.

Slepici bodo lahko čitali vsako knjigo. Tako poročajo iz Kijeva v Rusiji. Tam so iznašli pravo, s pomočjo katere bodo slepci lahko brali prav vsako knjigo. Kakor znano, slepci lahko čitajo le knjige, ki so nalašč zanje prirejene.

V Moskvi se vrši velik šahovski turnir. Udeležuje se ga tudi naš mojster Vasja Pirc, ki pa nima posebne sreče. Moral se bo zelo požuriti, da bo dobil nagrado.

18 letno dekle je zbralo na otoku Koreji 600 mož in fantov in z njimi napadlo ter zasedlo celo vas. Napadalcu so ujeli in ubili nekega Japonca, pri katerem je dekle svojčas služilo. Dekle je organiziralo napad iz osebnega maščevanja.

5 otrok v starosti od 4 do 7 let je zgorelo v neki vasi v pariški okolici. Stanovali so skupno z materjo v leseni baraki. Mati jih je poskušala sicer rešiti, toda se je sama pri tem hudo opekla. Nesrečna mati ima še 4 druge otroke.

400 deklet s popolno visokošolsko izobrazbo je v Budimpešti zaposlenih v poklicu navadnih služkinj, ker ne morejo najti druge službe.

Avstrija ima po zadnjem ljudskem štetju 6,726.687 prebivalcev.

Gledališkega šepetalca (suflerja) je ubil londonski igralec Gordon Bomery. Omenjeni igralec se je tako slabo naučil svoje vloge, da mu je moral šepetalec pomagati skoraj na glas, radi česar je občinstvo protestiralo. V drugem dejanju je šepetalec govoril mnogo tišje, radi česar ga igralec ni slišal. To ga je tako razburilo, da je pograbil stol in udaril šepetalca po glavi. Šepetalec je naslednjega dne v bolnišnici umrl.

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana

Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd

Kralja Milana 13

Zagreb

Jurišičeva ul. 8

F. HRENORIČ

**Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28**

Telefon 24-04